

1000

การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี

นางสาวปิยธิดา นირภัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**The Construction of Reading Comprehension Exercises for Mathayom Suksa I
Students of Amphon Phaisan School in Nonthaburi Province**

Miss Piyathida Nirapai

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Curriculum and Instruction

School of Education Studies

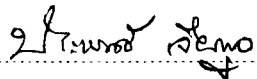
Sukhothai Thammathirat Open University

2008

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี
ชื่อและนามสกุล นางสาวปิยธิดา นิรภัย
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ชนรัษฎ์ ศิริสวัสดิ์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ชนรัษฎ์ ศิริสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เจียรกุล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ 26 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษา **ก้นคว่ำอิสระ** การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี
ผู้ศึกษา นางสาวปิยธิดา นีรภัย ปริญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ ปีการศึกษา 2551

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาลก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียน
อัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ และแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการศึกษาพบว่า (1) แบบฝึกการอ่านจับใจความมีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความ
สอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ (2) ความก้าวหน้าในการอ่านจับใจความหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึกอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ **แบบฝึกการอ่านจับใจความ** ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยลงด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ให้คำปรึกษา และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อนุ พงษ์งามเกียรติ์ และภริยา ผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นที่กรุณาเล่าขานเรื่องราวในตำบลบางพูดอันเป็นประสบการณ์ตรงของท่านให้แก่ผู้ศึกษาด้วยความกรุณา ผู้ศึกษาซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อปริญญา นิรภัย ที่เป็นกำลังทรัพย์และกำลังใจให้ตลอดเวลาดำเนินงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนในการศึกษาตลอดเวลา

ผู้ศึกษาขอขอบคุณความดีและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ เพื่อน ๆ ตลอดจนบุคคลอื่นที่มีได้กล่าวนามซึ่งมีส่วนช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้งานสำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอระลึกถึงและขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ปิยธิดา นิรภัย

กรกฎาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ	6
ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านจับใจความ	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ	15
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
การวิเคราะห์ข้อมูล	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
ตอนที่ 1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	
โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี	28
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียน	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี	30
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	33
สรุปการวิจัย	33
อภิปรายผล	35
ข้อเสนอแนะ	36
บรรณานุกรม	38
ภาคผนวก	44
ก สำเนาหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ	45
ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	47
ค แบบฝึกการอ่านจับใจความ	49
ง รายละเอียดผลคะแนนของนักเรียน	110
จ ผลการทดสอบค่าที่	118
ประวัติผู้วิจัย	120

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	
แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกการอ่านจับใจความ	
จำนวน 10 แบบฝึกของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน.....	28
ตารางที่ 4.2	
แสดงผลคะแนนของนักเรียนในการใช้แบบฝึกหัด 10 แบบฝึกหัดของนักเรียน	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	30
ตารางที่ 4.3	
แสดงการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านจับใจความ	
จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถก่อนเรียนและหลังเรียน	
ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง	32

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ เป็นเครื่องมือสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต เพราะการอ่านจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง ผู้ที่มีทักษะการอ่านที่ดีจะได้รับประโยชน์จากการอ่านหลายด้าน ทั้งด้านการเรียนและการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

การอ่านเป็นการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญมาก เพราะความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่าได้มีการใช้ภาษาบันทึกไว้ดังที่ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 1) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้ และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอก็จะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง และ ฐะปะนีย์ นานทรพรพ (2547: 17) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันของผู้ใฝ่ใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ นอกจากได้ความรู้แล้วยังทำให้จิตใจมีความสุขจากความเพลิดเพลินอีกด้วย

ปัจจุบันทักษะด้านการอ่านของเด็กไทยค่อยลงอย่างเห็นได้ชัดอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น การขาดการฝึกฝน ขาดทักษะวิธีการด้านการอ่าน นักเรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อการอ่าน เป็นต้น นักเรียนจำนวนมากอ่านหนังสือไม่เป็น เมื่ออ่านแล้วไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถวิเคราะห์ได้จึงไม่เห็นประโยชน์ของการอ่าน ดังที่ ธนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล (2539: 55) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่า การอ่านจับใจความสำคัญเป็นหัวใจของการอ่านทุกรูปแบบเพราะหากจับใจความสำคัญไม่ได้ย่อมไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน หากต้องใช้ประโยชน์จากการอ่านนั้นก็ต้องกลับมาอ่านใหญ่ทำให้เสียเวลา การอ่านจับใจความจึงสำคัญต่อการศึกษาหาความรู้ของนักเรียนและเป็นเครื่องมือที่นักเรียนต้องใช้มากที่สุดในการแสวงหาความรู้ นักเรียนที่สามารถอ่านจับใจความได้ถูกต้องแม่นยำ รวดเร็วจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้จัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน โดยจัดให้ทักษะด้านการอ่านเป็นสาระหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการ

อ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2546: 3) ซึ่งผู้เรียนจะมีคุณภาพ ดังกล่าวได้ ต้องมีความสามารถในการอ่านจับใจความตามที่ แวมมยุรา เหมือนนิล (2538: 15) กล่าวว่าการอ่านจับใจความเป็นความเข้าใจเรื่องที่อ่านระดับต้นและเป็นพื้นฐานสำคัญมาก สำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป ถ้านักเรียนจับใจความเรื่องที่อ่านไม่ได้ก็จะไม่สามารถอ่านเพื่อ วิเคราะห์ว่า เรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย การอ่านจับใจความจึงมีความจำเป็นต่อการอ่านอย่างยัง

สภาพปัญหาการเรียนการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า การเรียนการสอนอ่านจับใจความยังไม่ประสบผลเท่าที่ควรเนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถอ่านจับใจความเนื้อเรื่องได้อย่างคล่องแคล่ว จากการประเมินภายนอกในปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียนผลปรากฏว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ผล การประเมินอยู่ในระดับดี ถึงแม้ว่าผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดี สถานศึกษาก็ควรจะต้องมีการ พัฒนาด้านการอ่านอย่างต่อเนื่องต่อไป

โกชัย สาริกบุตร (2540: 63) ได้กล่าวถึงสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้ไว้ว่า ปัญหาเกิดจากขาดวิธีฝึกที่ดี ขาดการให้หลักการ ตัวอย่าง และแบบฝึกหัด ซึ่งจะช่วยให้เกิดพัฒนาการทางการอ่านได้และปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ โดยการสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความ ตรงกับที่ ถวัลย์ มาศจรัส (2546: 21) กล่าวว่า แบบ ฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและฝึกทักษะด้านการอ่าน การคิด การวิเคราะห์

การนำแบบฝึกมาพัฒนาทักษะการมีผลการวิจัยของ มัณฑนา บุญปู้ (2545: บทคัดย่อ) เรื่องการสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตน โกสินทร์สมโภชบางเขนพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกการ อ่านจับใจความสำคัญมีค่าเท่ากับ 80.04/86.06 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ ศรีวรรณ ศรีสวัสดิ์ (2549: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนหอวังพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกอ่านจับใจความมีค่าเท่ากับ 83.55/81.66 และ ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของกลุ่มตัวอย่างหลังจากเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

เนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึกการอ่านประเภทหนึ่งได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่ง กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2545: 363) ได้อธิบายว่าหมายถึงความรู้ความสามารถที่ชาวบ้านสั่งสมสืบทอดกันมาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ปรับตัว เรียนรู้ และเป็นความรู้ที่สังคมยอมรับ จนกระทั่ง สืบทอดไปยังคนรุ่นใหม่ จะเห็นได้ว่าภูมิปัญญาดังกล่าวเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เมื่อนำมาใช้ในการ เรียนการสอนจึงทำให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว ตำบลบางพูด จังหวัดนนทบุรี ก็มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจสร้างแบบฝึกพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูดเป็นเนื้อหาในแบบฝึก

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 2.1 เพื่อสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขตของการศึกษา ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี จำนวน 300 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบ ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ พิจารณาจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชา ภาษาไทยในระดับปานกลาง จากนั้นใช้วิธีสุ่มโดยการจับสลาก นักเรียนที่มีความสามารถทางการ เรียนอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบฝึกเบื้องต้นใน การศึกษาค้นคว้าอิสระ

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.2.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ
- 3.2.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ความก้าวหน้าในการอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี

3.3 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำการรวบรวมข้อมูลภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาทดลอง 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.4.1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

3.4.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านจับใจความ

3.5 แบบฝึกหัดท้ายแบบฝึกการอ่าน เป็นคำถามปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก เรื่องละ 10 ข้อ ในการสร้างใช้หลักของบลูม โดยวัดความคิดพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ร้อยละ 50 และความคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 50

4. นิยามศัพท์

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้คำศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขต ดังนี้

4.1 การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านที่มุ่งค้นสาระของเรื่อง หรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

4.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ หมายถึง แบบฝึกที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีจำนวน 10 แบบ โดยใช้เนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด ทั้ง 10 แบบฝึก วัดความคิดพื้นฐาน ได้แก่ ขันรู้-จำ เข้าใจ นำไปใช้ ร้อยละ 50 ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ร้อยละ 50

4.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในบางพูด หมายถึง ความรู้และมรดกประสพการณ์ทั้งหลายของชาวบางพูด จังหวัดนนทบุรี ที่ได้รับการถ่ายทอดจากการสั่งสมประสพการณ์ของบรรพบุรุษในอดีต โดยผ่านกระบวนการศึกษาและเรียนรู้จนเกิดองค์ความรู้ใหม่

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

5.1 นักเรียนที่ได้รับการฝึก มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงขึ้น

5.2 ครูภาษาไทยได้แบบฝึกการอ่านจับใจความที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี

5.3 ครูและผู้สนใจมีแนวทางการสร้างแบบฝึกสำหรับพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ของนักเรียนระดับต่าง ๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ อันเป็นพื้นฐานในการดำเนินการศึกษา มีดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ
2. ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านจับใจความ
3. แบบฝึกทักษะ
4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

มีผู้กล่าวถึงความหมายของการอ่านจับใจความไว้ดังนี้ กัลยา ขวนมาลัย (2539: 32) ที่กล่าวว่า การอ่านจับใจความ ก็คือ การจับประเด็นสำคัญให้ได้ว่าผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร โดยปกติ ในการเขียนข้อความแต่ละย่อหน้าจะมีข้อความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ บางครั้งใจความสำคัญจะอยู่ในประโยคแรก วิธีที่จะจับใจความคิดให้ได้นั้น ต้องพยายามจับให้ได้ว่า แต่ละย่อหน้ามีความคิดอะไรแฝงอยู่ อะไรเป็นความคิดสำคัญในย่อหน้านั้น ความคิดสำคัญในแต่ละย่อหน้ามักจะอยู่ที่ประโยคแรกๆ ของย่อหน้า เพราะโดยปกติการขึ้นย่อหน้าใหม่ หมายถึง การเปลี่ยนความคิด ดังนั้นถ้าจับความคิดของผู้แต่ง ก็ไม่ควรอ่านผ่านประโยคแรกของย่อหน้าไป การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอ จึงจะทำให้ผู้อ่านอ่านได้อย่างรวดเร็วและจับใจความได้ถูกต้อง แต่ถ้าอ่านไม่สม่ำเสมอผลที่ตามมาคือ ผู้อ่านต้องใช้เวลาอ่านมากกว่าปกติ และจะจับใจความไม่ครบถ้วน

นอกจากนี้ พนิศนันท์ บุญพาที (2542) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญๆ หรือเก็บสาระคำสำคัญในแต่ละย่อหน้า ความคิดสำคัญของเนื้อหา

สรุปได้ว่าความหมายของการอ่านจับใจความหมายถึงการอ่านเพื่อมุ่งค้นหาสาระความคิดที่เป็นประเด็นสำคัญๆ ที่ผู้เขียนต้องการเน้นให้ผู้อ่านรับรู้ข้อความที่เขียน อาจจะเป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็นก็ได้ โดยผู้อ่านต้องทำความเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียนด้วยตนเอง

1.2 ความสำคัญของการอ่านจับใจความ

ความสำคัญของการอ่านจับใจความมีผู้กล่าวถึงได้ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้เน้นเรื่องการสอนอ่านจับใจความเป็นอย่างมากเพราะถ้านักเรียนมีความสามารถอ่านจับใจความแล้วก็จะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ในวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

การอ่านนอกจากจะเป็นทักษะของการแสวงหาความรู้แล้ว นักการศึกษายังได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 1) กล่าวว่าไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดีทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเอาไว้ว่า การอ่านมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันของผู้ใฝ่ใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ นอกจากการอ่านจะเป็นเครื่องมือสำหรับให้ผู้อ่านได้มาซึ่งความรู้แล้วยังช่วยทำให้จิตใจมีความสุขและความเพลิดเพลินอีกด้วย บุคคลที่มีชีวิตผ่านพ้นวัยเรียนในโรงเรียนไปแล้ว ถ้ามีนิสัยรักการอ่านหนังสือก็จะเป็นผู้มีความรู้ทันสมัยไม่ล้าหลัง ฉะนั้น นักเรียนควรได้รับการชี้แจงให้เข้าใจ การอ่านคือการได้รับทราบความรู้ที่ลึกซึ้งของคนทั้งในอดีตและปัจจุบัน และได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องการทราบซึ่งจะเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาของนักเรียนเอง ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่อบรมให้นักเรียนมีเจตคติและมีนิสัยที่ดีในการอ่านหนังสือและให้รู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเองเพื่อประโยชน์แก่ชีวิตของนักเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะนอกจากจะเป็นการแสวงหาความรู้แล้ว ยังช่วยทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ผู้อ่านเกิดการคิด วิเคราะห์ และทำให้รู้ทันสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา

1.3 จุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความ

จุดมุ่งหมายในการอ่านจับใจความนั้น กุลเนอร์ (Cullner, 1959) และมิลเลอร์ (Miller, 1962 อ้างถึงใน สายสุณี สกฤตแก้ว, 2533, หน้า 27) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความออกเป็น 6 ประการ ดังนี้

1. อ่านเพื่อจับใจความคร่าวๆ (Scanning or Skimming reading) เป็นการอ่านเพื่อหารายละเอียดคร่าวๆ เพื่ออ่านจับใจความสำคัญโดยรวม
2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ (Idea reading) เป็นการอ่านโดยละเอียดทุกตัวอักษรเพื่อจับเรื่องราวได้ตลอดทั้งเรื่องอย่างละเอียด
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและใจความสำคัญโดยทั่วๆ ไป (Exploratory reading) เป็นการอ่านเพื่อดูรายละเอียด ความเชื่อมโยงระหว่างย่อหน้าแต่ละย่อหน้า
4. อ่านเพื่อความเข้าใจอย่างถ่องแท้ (Study reading) ซึ่งการอ่านนี้ก็สำรวจว่าผู้แต่งต้องการจะบอกอะไรแก่ผู้อ่าน เรื่องที่อ่านมีความสำคัญอย่างไร
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน (Critical reading) เป็นการอ่านที่ใช้วิจารณ์ว่าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งต้องความคิดพิจารณาและไตร่ตรองให้รอบคอบ

6. อ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน (Analytical reading) เป็นการอ่านเพื่อศึกษาแนวคิดและข้อที่แทรกเกี่ยวกับเรื่องที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อจับใจความคร่าวๆ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและใจความสำคัญโดยทั่วๆ ไป การอ่านเพื่อเข้าใจถ่องแท้ การอ่านเพื่อใช้วิจารณ์ และการอ่านเพื่อหาแนวคิดของเรื่อง

1.4 ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ

ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความ ศิริพร ลิ้มตระกูล (2545: 112) ได้กล่าวเอาไว้ว่า การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการอ่านมีอวัยวะที่ทำงานเกี่ยวข้องกันได้แก่ ตา หู ปาก และสมอง โดยแบ่งได้ 3 แบบ ดังนี้

1. การอ่านจากล่างไปด้านบน (Bottom-Up Process) เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านจะทำความเข้าใจและเข้าใจความหมายของคำใหม่ก่อนแล้วจึงเริ่มต้นอ่านเรื่องทั้งหมด ดังนั้นคำว่า “ล่าง” จึงหมายถึง เรื่องหรือสารที่อ่าน ส่วนคำว่า “บน” หมายถึง สมองที่จะทำหน้าที่รับรู้และเก็บใจความหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ได้จากการอ่านนั่นเอง ผู้อ่านที่อ่านโดยใช้กระบวนการนี้มักจะอ่านเรื่องที่มีความยากง่ายสูงกว่าระดับความสามารถในการอ่านของคน หรืออาจเป็นเรื่องประเภทวิชาการที่มีคำศัพท์เฉพาะที่ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะอ่านจับใจความ

ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการล่างไปด้านบน

1. ใช้วิธีการกวาดสายตารวดเร็วตั้งแต่บรรทัดแรกถึงบรรทัดสุดท้ายของเรื่อง แล้วบันทึกคำใหม่ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

เข้าใจ

2. ทำความคุ้นเคยกับคำใหม่โดยศึกษาความหมายและวิธีใช้คำเหล่านั้นให้
3. อ่านเรื่องอย่างละเอียดหลังจากที่เข้าใจความหมายคำใหม่ทุกคำแล้ว
4. สรุปเรื่องให้มีแต่ใจความสำคัญ
5. หาแนวคิดของเรื่องที่ได้จากการอ่าน

2. การอ่านจากบนไปสู่ล่าง (Top-Down Process) เป็นกระบวนการอ่านที่เน้นการใช้สมองเก็บใจความสำคัญของเรื่อง ผู้อ่านจะต้องอ่านจับใจความให้เข้าใจตลอดเรื่องแล้วย้อนกลับมาศึกษาความหมายของคำยากที่ผู้อ่านไม่เคยรู้มาก่อน

ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการบนไปสู่ล่าง

1. ใช้วิธีการอ่านจับใจความเนื้อเรื่อง โดยกวาดสายตาและเคลื่อนสายตาอย่างรวดเร็ว สมองจะทำหน้าที่รับรู้และจับใจความสำคัญ รวมถึงตีความและประเมินค่าเรื่องที่อ่านโดยใช้ประสบการณ์ทางภาษาของตนเป็นเครื่องมือวินิจฉัยความถูกต้องในเนื้อเรื่อง

2. ใช้วิธีการเดาคำยากที่ผู้อ่านไม่เคยพบมาก่อน โดยใช้ประโยชน์หน้าและหลังของคำนั้นเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจความหมายของคำ

3. เรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องเพื่อนำไปสู่การสรุปเรื่องและหาแนวคิด
4. บันทึกคำใหม่ ศึกษาความหมาย หน้าที่ ชนิด และที่มาของคำเหล่านั้น
5. อ่านทบทวนอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ใจความที่ถูกต้อง
6. พิจารณาข้อสรุปและแนวคิดว่าถูกต้องหรือไม่ ภายหลังจากอ่านเรื่องโดย

ละเอียดแล้ว

3. การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction Process) เป็นการอ่านที่ผสมผสานการอ่านแบบล่างไปบนและแบบบนไปล่างเข้าด้วยกัน

ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความโดยใช้กระบวนการปฏิสัมพันธ์

1. แบ่งเนื้อเรื่องออกเป็นตอน ๆ ตามความเหมาะสมของผู้อ่าน

2. อ่านจับใจความอย่างละเอียดทีละย่อหน้าหรือทีละตอนในขณะที่อ่านสังเกตคำใหม่ที่ไม่เข้าใจความหมายแล้วบันทึกไว้และศึกษาความหมาย ตลอดจนหน้าที่ของคำเหล่านั้นทันที

3. อ่านเนื้อเรื่องตอนต่อไปซึ่งจะปฏิบัติเช่นเดียวกันจนจบเรื่อง
4. ทบทวนความหมายและหน้าที่ของคำที่บันทึกไว้อย่างละเอียด
5. อ่านเรื่องซ้ำอีกครั้งเพื่อไม่ให้พลาดรายละเอียดที่สำคัญของเนื้อเรื่อง

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539: 95) กล่าวถึงลำดับขั้นการอ่านจับใจความ ดังนี้
ขั้นที่ 1 จำ เป็นเริ่มแรกของการอ่านที่สมองจะต้องจำเรื่องราวให้ได้ จำ

ความหมายของคำ ให้คำจำกัดความของคำยาก จำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ และสถานที่
สำคัญ การที่ครูจะรู้ว่านักเรียนมีความจำเรื่องได้มากหรือน้อยก็ใช้วิธีตั้งคำถามเรื่องที่ย่าน หรืออาจ
ให้สะกดคำบอกความหมายและบอกคำจำกัดความ

ขั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องที่อ่านได้ด้วยคำพูดของตนเองได้
เข้าใจความคิด ถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่ให้คิดสอนใจ สรุปเรื่องที่เป็นมโนทัศน์โดยใช้คำพูด
ดังนี้ การที่ครูจะประเมินว่านักเรียนมีความเข้าใจมากหรือน้อยควรตั้งเป็นคำถามด้วยการเล่าเรื่อง
สรุปเรื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง

ขั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นที่นักเรียนควรฝึกนำถ้อยคำ ประโยค และเหตุการณ์ ที่ได้
จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ หรือนำไปแก้ปัญหาในวิชาอื่น ๆ
ดังนั้น คำถามที่ใช้มักจะกำหนดเป็นสถานการณ์ให้นักเรียนพิจารณาในการนำความรู้มาใช้
ประโยชน์

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่นักเรียนแยกองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการ
อ่าน การรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลากหลายอย่าง สามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบ
ใดมีความสัมพันธ์กันหรือไม่เกี่ยวข้องกันเลย

ขั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง ค้นหาลักษณะ
โครงเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่าน สุภาษิต หรือคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้ว
ใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกันและต่างกันด้วย

ขั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่าน
ได้ว่าอะไรคือส่วนที่เป็นจริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง
ได้แก่ ความรัก ความกตัญญู ความซบเซ่ง และยักรวมไปถึงความเป็นเหตุเป็นผลด้วย เป็นการฝึกให้
นักเรียนรู้จักสังเกตการใช้ถ้อยคำ การบรรยายที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ตลอดจนความประทับใจอื่นๆ ที่
ได้จากการอ่านเรื่อง

กล่าวโดยสรุป ลำดับขั้นของการอ่านจับใจความจะเริ่มต้นจากการรู้จักคำ เข้าใจ
ความหมายของคำหรือกลุ่มคำนั้นๆ ต่อจากนั้นจึงใช้สติปัญญา พิจารณาว่าผู้เขียนมีจุดมุ่งหมาย
อย่างไร และนำสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างไร จากนั้นวิเคราะห์แยก
องค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่าน ขั้นสุดท้ายคือการประเมินค่าตัดสินเรื่องที่อ่านว่า
อะไรคือส่วนที่เป็นจริง และอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่อง

1.5 หลักสำคัญในการสอนอ่านจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักสำคัญในการสอนซึ่งมีนักวิชาการต่างๆ ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการสอนอ่านจับใจความไว้ ดังนี้

มีผู้วางแนวทางการสอนทักษะการอ่านจับใจความไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสอน ครูไม่ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทำแบบฝึกจนกว่าได้สอนทีละขั้นตอนของกระบวนการอ่าน โดยนักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องหลังจากการอ่าน คำตอบใดผิดครูไม่ควรปล่อยให้หายไป แต่ต้องวิเคราะห์ให้นักเรียนเห็นว่าผิดอย่างไร สำหรับนักเรียนที่เลือกคำตอบที่ถูกต้องนั้น ครูควรจะให้อธิบายว่าทำไมจึงเลือกคำตอบนั้น เพราะ การเลือกคำตอบที่ถูกต้องนั้น อาจเกิดจากการคาดเดาก็ได้

2. การใช้วัสดุการอ่านหลายๆ ชนิด และหลายๆ รูปแบบ เด็กบางคนสามารถสรุปใจความสำคัญของข้อความสั้นๆ ได้ แต่ไม่สามารถที่จะนำทักษะนี้ไปสรุปใจความสำคัญของข้อความที่ยาวกว่าและมีลักษณะแปลกไปจากเดิม ฉะนั้นครูที่ฉลาดควรให้โอกาสแก่นักเรียนได้ฝึกทักษะต่างๆ กับวัสดุการอ่านหลายๆ ชนิด เช่น ครูอาจจะให้นักเรียนเก็บรายละเอียดจากข้อความหนังสือวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา วิธีการปรุงอาหาร ทิศทางและที่ตั้งของเมืองต่างๆ ในแผนที่ โคลงกลอน บทความ รายการอาหาร และอย่างอื่นฯ เป็นต้น

3. ฝึกการใช้ทักษะหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน การสอนทักษะการอ่านทีละอย่างอาจจะมีปัญหว่านักเรียนไม่สามารถใช้ทักษะเหล่านั้นให้ต่อเนื่องอย่างผสมผสานกันได้ เมื่อสอนให้สรุปความนักเรียนก็ต้องตั้งหน้าตั้งตาอ่านเพื่อสรุปความเท่านั้น หรือเมื่อสอนให้เรียงลำดับเหตุการณ์นักเรียนก็จะวินิจฉัยว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อนหลัง ถ้ามองเฉพาะจุดประสงค์ของการสอนก็รู้สึกว่าจะเหมาะสมดีแล้ว แต่ถ้าพิจารณาต่อไปก็จะรู้สึกว่านักเรียนน่าจะได้รับการฝึกทักษะอีกอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ เพื่อนำทักษะที่ได้รับการฝึกทักษะที่ได้รับการฝึกทักษะทีละอย่างนั้นไปผสมกลมกลืนในการแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง สำหรับเด็กที่ได้รับการฝึกทักษะการอ่านรวมกันโดยมิได้แยกออกมาทีละทักษะนั้น เขาจะนำทักษะทั้งหลายมาใช้รวมกัน ซึ่งยังไม่มีที่ยืนยันว่าเด็กที่อ่านจับใจความสำคัญของเรื่อง หรือสรุปเรื่องที่อ่านได้นั้น ไม่ได้ใช้ทักษะการอ่านอย่างอื่นร่วมอยู่ด้วย

4. วางขั้นตอนและจุดมุ่งหมายการอ่าน การอ่านจะได้รับผลดียิ่งขึ้นไปอีก ถ้าผู้อ่านรู้ว่าตนกำลังอ่านอะไร และอ่านเพื่ออะไร ในกิจกรรมการอ่านเพื่อให้เด็กคิดของสตาฟเฟอร์ (Stauffer's Direct Reading-Thinking Activities) นักเรียนจะรู้ตัวล่วงหน้าว่าอ่านอะไร เพื่อตั้งสมมติฐานและจุดมุ่งหมายของการอ่าน วิธีอ่านอย่างอื่นมีอีกมากมายที่จะทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับหนังสือก่อนลงมืออ่าน เช่น แนะนำจุดที่น่าสนใจของเรื่อง การตั้งคำถามเพื่อให้เด็กค้นหาคำตอบ เป็นต้น

5. ถาม ค้นหา ได้คำตอบ การสอนอ่านจับใจความที่ดีที่สุดนั้นควรจะสอนให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวครูกับนักเรียน ครูป้อนคำถามให้แก่ นักเรียน นักเรียนคิดหาเหตุผลเพื่อให้คำตอบ เมื่อนักเรียนได้คำตอบแล้วครูจะต้องให้นักเรียนบอกเหตุผลหรือที่มาของคำตอบ การไม่สืบค้นกระบวนการคิด ครูจะไม่ทราบว่าคุณคำตอบที่ผิดหรือถูกนั้นเกิดขึ้นอย่างไร คำตอบที่ถูกนั้นเกิดขึ้นอย่างไร คำตอบที่ถูกนั้นอาจจะเกิดจากการเดาได้ ทั้งยังเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟังที่ยังหาคำตอบไม่ได้อีกด้วย

นอกจากนี้เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านจับใจความได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 189) ได้กำหนดแนวทางในการอ่านจับใจความไว้ดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในกาอ่านได้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสมและสามารถจับใจความหรือคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
2. สํารวจส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าว ๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงในการใช้หนังสือ ภาคผนวก ฯลฯ เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าเป็นประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางในการอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย
4. ใช้ความสามารถทางภาษาในการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้อง รวดเร็ว
5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบจำทำให้เข้าใจและจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

อย่างไรก็ตาม อาจสรุปหลักสำคัญในการสอนอ่านจับใจความได้ คือ การสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ครูเป็นผู้แนะนำหรือให้คำชี้แนะในทันทีเมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกหรือผิด ควรใช้วัสดุหลายๆ ชนิดในลักษณะสื่อประสม ควรให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะหลายๆ อย่างนอกจากนี้ผู้สอนควรใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาคำตอบ โดยมุ่งเน้นคำถามในลักษณะเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเสนอเรื่องนี้และประการสำคัญ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้ฝึกการอ่านจับใจความอยู่เสมอ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้เร็วและจับใจความสำคัญได้ดี

2. ทฤษฎีและรูปแบบการอ่านจับใจความ

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความมีทฤษฎีเกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีสถิติมา (Schema theory) ทฤษฎีสถิติมา เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับความรู้ การแทนที่ความรู้ และช่วยให้การใช้ความรู้สะดวกขึ้น ความรู้ทั้งหมดถูกบรรจุไว้ในหน่วยเฉพาะที่เรียกว่า สถิติมา นอกจากตัวความรู้แล้ว ในหน่วยเฉพาะเหล่านั้นยังบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เหล่านั้นด้วย

สถิติมาเป็นโครงสร้างความรู้เกิดขึ้นในสมองของผู้อ่าน (Dupuis et al., n.d. อ้างถึงใน กรมวิชาการ, 2538) ดังนั้นในการอ่านจำเป็นต้องใช้สถิติมาเป็นพื้นฐานความรู้ไว้รองรับข้อมูลที่เข้ามาใหม่ ถ้าข้อมูลเชื่อมโยงเข้ากับสถิติหรือความรู้เดิมที่มีอยู่ก็จะอ่านได้เข้าใจ

ดังนั้นขอบเขตความรู้หรือ โครงสร้างความรู้ จะช่วยให้ผู้อ่านค้นพบความรู้ใหม่ที่ต้องการจากการอ่าน การจึงเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับหนังสือ โครงสร้างความรู้หรือสถิติมาจะช่วยให้ผู้อ่านเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์พื้นฐานที่ผู้อ่านมีอยู่ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องต่างๆ ที่อ่านมากขึ้น ดังนั้นการอ่านเพื่อความเข้าใจ ครูจะต้องช่วยนักเรียนให้สามารถนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงความรู้ใหม่ในหนังสือที่อ่าน จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดีขึ้น

การดำเนินการสอนเพื่อพัฒนาโครงสร้างความรู้ มีดังนี้

1. สอนจากบทเรียนสั้นๆ โดยสอนจากคำไปสู่วลี จากวลีไปสู่ประโยค จากประโยคไปสู่ย่อหน้า
2. สอนอ่าน โดยให้นักเรียนอ่าน แล้วทำนายว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อไปผลจากเหตุการณ์นั้นจะเป็นอย่างไร
3. ถ้านักเรียนไม่มีสถิติมาในเรื่องนั้นมาก่อน ครูต้องสร้างความรู้พื้นฐานโดยการสนทนาเรื่องในบทอ่านเพื่อสร้างขอบข่ายความรู้ในเรื่องเพื่อเป็นพื้นฐานการอ่าน
4. ให้นักเรียนตั้งคำถามก่อนอ่านและคำถามหลังการอ่าน

2.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งเน้นทางด้านสติปัญญา กล่าวว่ามีสติปัญญาดีจะสามารถรับรู้และอ่านจับใจความได้ในเวลาอันรวดเร็ว ตรงข้ามกับผู้ที่มีสติปัญญาไม่ดีจะใช้เวลาในการอ่านเพิ่มขึ้น การสอนอ่านจึงทำให้เด็กเกิดสติปัญญา เช่น เรียนรู้หลักการอ่านรวมทั้งให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนบ่อยๆ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความดีขึ้น ซึ่งแยกออกเป็น 3 ข้อ คือ

1) กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) กฎนี้กล่าวถึงสภาพความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าไม่เกิดความพร้อมที่จะทำแล้ว ถูกบังคับให้กระทำจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) กฎนี้กล่าวถึงการสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้องโดยการฝึกหัดกระทำบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

3) กฎแห่งผล (Law of effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้แล้วถ้าได้รับผลพึงพอใจ ย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ ก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2539: 97)

2.1.3 ทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง เน้นการกระทำซ้ำๆ จนตอบสนองโดยธรรมชาติ ดังนั้นการจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสนใจก็จะเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยให้เกิดความต้องการที่จะอ่านผลที่ได้คือการตอบสนองที่ดี

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการอ่าน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความเพิ่มมากขึ้น อันจะทำให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.2 ความสนใจในการอ่าน

มีผู้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 41) กล่าวถึงความสนใจในการอ่านของแต่ละคน ว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนั้น ได้แก่ พื้นฐานด้านจิตวิทยา ด้านสติปัญญา ด้านอายุ ความแตกต่างทางเพศ มโนคติ (ความคิดและความรู้สึกที่มีต่อตนเอง) ด้านการคิด และความแตกต่างทางวัฒนธรรมและทางสังคม โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนครูควรจัดการเรียนการสอนและสื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เรียน โดยเฉพาะสื่อ คือ หนังสือที่จะนำมาให้เด็กอ่านนั้น ครูควรทำความเข้าใจและจัดให้มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีก็จะเกิดความต้องการที่จะทำในสิ่งที่ตนปรารถนา ความสนใจในการอ่านจะเกิดขึ้น เมื่อนักเรียนมีความรู้สึกชอบอ่านและต้องการที่จะอ่านก็จะนำไปสู่การมีความสนใจในการอ่าน

วรรณ บัวเกิด (2539: 1222-1229) สรุปได้ว่า เด็กอายุ 14 ปีจะต่างจากเด็กวัยอื่น ๆ คือ อ่านหนังสือน้อยลงและมักอ่านในเนื้อหาสาระสั้น ๆ ประเภทนิยายสารหรือประเภทหนังสือพิมพ์ เป็นการสนองความต้องการอ่านเพียงชั่วคราว โดยเด็กผู้หญิงจะชอบนวนิยายเรื่องสะเทือนอารมณ์ และสารคดี ในขณะที่เด็กชายจะชอบอ่านสารคดีเกี่ยวกับชีวประวัติ ประวัติศาสตร์ การเดินทาง เด็กอายุ 15 ปี เด็กผู้หญิงจะสนใจนวนิยายรัก บันเทิงคดีประเภทร้อยกรองแต่ยังไม่ชอบสารคดี

เท่าเด็กชาย ส่วนเด็กชายชอบอ่านสารคดีวิชาการ งานอดิเรก คำนับนึ่งจะสนใจนวนิยาย โลก โผน ผจญภัย และลึกลับ

นอกจากนี้ หนังสือที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับความสนใจของนักเรียนคือเป็นหนังสือที่จรรโลงใจ เช่น เรื่องราวประวัติศาสตร์ หนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน เช่น นิทาน นิยาย ตลกขำขัน เรื่องที่ส่งเสริมความรู้ ความคิด สติปัญญา สร้างความเข้าใจให้นักเรียนรู้จักสังคมที่ตนอยู่ บทบาท และหน้าที่ของตนต่อสังคม เช่น เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่

กล่าวโดยสรุป ความสนใจในการอ่านจะมีผลต่อความสามารถในการอ่าน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะมีความสนใจในการอ่านหนังสือที่หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่ยังสนใจอ่านเรื่องที่เป็นบันเทิงคดี เช่น นิทาน นิยาย หากอ่านสารคดีจะนิยมอ่านเรื่องประวัติศาสตร์ เรื่อง ผจญภัย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

การสอนทักษะการอ่านจับใจความนี้ นอกจากครูผู้สอนจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมทักษะการอ่านแล้ว ครูจำเป็นต้องศึกษาวิธีการสร้างเพื่อให้แบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพสูงและเหมาะสมกับนักเรียนของตนมากที่สุด

3.1 ความหมายของแบบฝึก

มีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 641) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกหรือแบบฝึกหัดว่า หมายถึง แบบตัวอย่างปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้นักเรียนฝึกตอบ

พนมวัน วรคลัง (2542: 37) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง งานกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียนได้ฝึกหัดกระทำเพื่อทบทวน ฝึกฝนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนไปแล้วทำให้เกิดความจำ จนสามารถปฏิบัติได้ด้วยความชำนาญและให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

พันทิพย์ รัตนราช (2538: 13) ได้กล่าวไว้ว่าแบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่ง ที่ช่วยฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ฝึกฝนความคิดและพัฒนาทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะแบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเอง หรือฝึกโดยมีผู้สอนควบคุมและผู้ฝึกจะฝึกได้ตลอดเวลาทั้งในและนอกห้องเรียน โดยฝึกให้เป็นไปตามขั้นตอนตามลำดับความยากง่ายซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า แบบฝึกคือสื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้นเพื่อฝึกนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะคล้ายแบบฝึกหัด

3.2 ความสำคัญของแบบฝึก

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึก ดังนี้

วิพุธ โสภวงศ์ (2537: 828) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างกิจกรรมพิเศษ โดยการใช้แบบฝึกไว้ว่าเป็นการช่วยฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาและเข้าใจภาษาไทยได้ถูกต้อง ควรมีการทดสอบเพื่อประเมินนักเรียนเข้าใจหรือไม่เพียงใด ทำให้ครูทราบข้อบกพร่องของนักเรียนพร้อมทั้งทราบว่า การแก้ไขโดยใช้แบบฝึกนั้นสัมฤทธิ์ผลหรือไม่

กาญจนา คุณานุรักษ์ (2539: 8-10) กล่าวถึง ความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกช่วยลดเวลาการสอนของครูและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544: 2) ได้กล่าวว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดคือสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งที่ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น

สรุปได้ว่า แบบฝึกมีบทบาทสำคัญในการฝึกฝนให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถทางด้านภาษา

3.3 หลักการสร้างแบบฝึกและลักษณะของแบบฝึกที่ดี

หลักการสร้างแบบฝึกและลักษณะของแบบฝึกที่ดีมีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538: 174) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบฝึกดังต่อไปนี้คือ ศึกษาปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์เนื้อหา พิจารณาวัตถุประสงค์ สร้างแบบทดสอบ สร้างแบบฝึก สร้างบัตรอ้างอิง สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า นำเอาแบบฝึกไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข

กรรณิการ์ พวงเกษม (2540: 8-9) กล่าวถึง ลักษณะแบบฝึกที่ดีว่า ควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ ควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงจุดมุ่งหมายของการฝึกภาษาแลภาพที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ควรแยกเป็นเรื่อง ๆ ควรมีทั้งกำหนดให้ตอบและตอบโดยเสรี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง มีผลตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเร้าความสนใจ ควรเป็นแบบฝึกที่ครูสร้างให้นักเรียนได้ฝึกหัด

สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบฝึกและลักษณะของแบบฝึกที่ดีนั้น จะต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียน การตอบสนองพัฒนาการของเด็ก และลำดับขั้นของการเรียน นอกจากนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก ซึ่งแบบฝึกหัดจะต้องประกอบด้วย คำชี้แจงและตัวอย่างสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจง่าย ใช้เวลาเหมาะสม และมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ

บทเรียนที่เรียนมาแล้ว นอกจากนี้แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบเพื่อสร้างความสนใจและท้าทายให้
แสดงความสามารถ

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.1 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น (local wisdom) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (popular wisdom) หรือ ภูมิปัญญาไทย (thai wisdom) เป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่เมื่อไม่นานมานี้ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายที่ลึกซึ้ง ทำให้มีความยุ่งยากที่จะใช้สื่อสารเข้าใจกันโดยทั่วไป โดยมีผู้ให้ความหมายไว้ในแง่มุมต่างกัน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535: 208) ได้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาเป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ทั้งกว้าง ทั้งลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างสมสมัย

ปรีชา อุยตระกูล (2539: 9) ได้ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาเป็นเรื่องที่สั่งสมกันมาแต่อดีตและเป็นเรื่องราวของการจัดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม คนกับคน คนกับสิ่งเหนือธรรมชาติโดยผ่านทางกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีการทำมาหากิน และพิธีกรรมต่าง ๆ ทุกอย่าง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความสัมพันธ์เหล่านี้ เป้าหมายก็คือเพื่อให้เกิดความสงบสุขทั้งในที่ประชุมชน หมู่บ้าน และส่วนที่เป็นปัจเจกชนของในเรื่องเดียวกัน

กรมวิชาการ (2540: 5) ได้ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายของชาวบ้านที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือดำเนินชีวิตโดยได้รับการถ่ายทอดสั่งสมกันมาผ่านกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสมกับกาลสมัย

รุ่ง แก้วแดง (2541: 23) อธิบายความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่าหมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสอน เรียนรู้ ปรุงแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2545: 363) อธิบายไว้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ชาวบ้านสั่งสมสืบทอดกันมาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ปรับตัว เรียนรู้ และเป็นความรู้ที่สังคมยอมรับ จนกระทั่งมีการสืบทอดไปยังคนรุ่นใหม่ ๆ ต่อ ๆ กันไป ภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป็นความรู้ที่มีทั่วไปในสังคม ชุมชน และตัวของผูู้เอง หากมีการสืบค้นเพื่อการศึกษาและนำไปใช้ ต้องเป็นที่รู้จักกัน เกิดการยอมรับถ่ายทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง มวลความรู้และประสบการณ์ ของในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อมาจากบรรพบุรุษหรือได้รับจากการศึกษา และอบรมใน สถาบันทุกสถาบันภายในท้องถิ่น อันได้แก่ วัด ครอบครัว สถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งความรู้และประสบการณ์ของคนในท้องถิ่นที่ได้รับจากการทำงาน การ ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม

4.2 ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นมีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

อานันท์ กาญจนพันธ์ (2542) กล่าวถึง ภูมิปัญญาว่า เป็นระบบหนึ่งของ วัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ระบบ คือ

1. ระบบคุณค่า หมายถึง คีลธรรมของส่วนรวมและจิตวิญญาณของความเป็น มนุษย์ที่สร้างสรรค์ มีการแสดงออกในรูปของจักรวาล ความคิดที่ให้ความสำคัญกับความเป็นธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์และความยั่งยืนของสังคมและธรรมชาติบนพื้นฐานของการเคารพต่อส่วนรวม และเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง
2. ระบบภูมิปัญญา เป็นระบบที่ครอบคลุมวิถีคิดของสังคมไทย เป็นการจัดการ ความสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับธรรมชาติแวดล้อมซึ่งปรากฏในรูปของ กระบวนการเรียนรู้ การสร้างสรรค์ การผลิตใหม่ และการถ่ายทอดความรู้ผ่านองค์กรทางสังคม ท้องถิ่นเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม
3. ระบบอุดมการณ์อำนาจ หมายถึง ศักดิ์ศรีและสิทธิความเป็นมนุษย์ที่จะ เสริมสร้างความมั่นใจและอำนาจกับคนในชุมชน เพื่อเป็นพลังในการเรียนรู้ สร้างสรรค์ ผลิตใหม่ และถ่ายทอดภูมิปัญญาในการพัฒนาสังคมให้เป็นไปตามหลักการของศีลธรรมที่เคารพความเป็น มนุษย์ ความเป็นธรรมและยั่งยืนของธรรมชาติ เพื่อรักษาความเป็นอิสระของตนเองเมื่อต้อง เผชิญหน้ากับการครอบงำจากภายนอก

ภูมิปัญญานำมาสู่การดำรงอยู่ที่เป็นแบบแผนของชีวิตและสืบทอดต่อกันมา ยาวนานจนเกิดเป็นวัฒนธรรม และในระบบวัฒนธรรมก็มีระบบคุณค่าทางภูมิปัญญาที่แสดงถึง วิธีการคิด การดำเนินชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะตนในแต่ละท้องถิ่น กระบวนการทางวัฒนธรรมและ ภูมิปัญญาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างมากเพราะเป็นเรื่องที่ว่าด้วยคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จารีต กฎเกณฑ์ อำนาจ การดำรงอยู่ และการสืบทอดต่อยังอนุชนรุ่นหลังภายใต้สภาพการณ์ของ สังคมที่แตกต่างกันและเคลื่อนไหวตลอดเวลา

4.3 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น รุ่ง แก้วแดง (2541: 180) ได้กล่าวถึงไว้ดังนี้

4.3.1 สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้และเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิมซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต การแก้ไขโรคและแมลง และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

4.3.2 สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าสู่ตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

4.3.3 สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

4.3.4 สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

4.3.5 สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสม และบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชนทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

4.3.6 สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

4.3.7 สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

4.3.8 สาขาการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานขององค์กรชุมชนต่าง ๆ ให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่ขององค์กร เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น

4.3.9 สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

4.3.10 สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์และปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนา ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณีบุญประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

4.3.11 สาขาการศึกษา หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอด การอบรมเลี้ยงดู การบ่มเพาะ การสอนสั่ง การสร้างสื่อและอุปกรณ์ การวัดความสำเร็จ (รุ่ง แก้วแดง 2540)

4.4 ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด หมายถึง ความรู้และมวลประสบการณ์ทั้งหลายของชาวบางพูด จังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการถ่ายทอดจากการสั่งสมประสบการณ์ของบรรพบุรุษในอดีต โดยผ่านกระบวนการศึกษาและเรียนรู้จนเกิดองค์ความรู้ใหม่

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นบางประเภทมาใช้เป็นเนื้อหาในแบบฝึก ดังนี้

- 1) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ตำบลบางพูดมีหัตถกรรมที่เด่นและเป็นที่ยอมรับอย่างดีคือ การสานแข่งปลาหูช้าง ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าสานได้ดีและนิยมนำไปใช้ใส่ปลาหูช้างเพื่อนำไปเลี้ยง
- 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาศิลปกรรม ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติเป็นภาพจิตรกรรมที่สวยงามและหาชมได้ยาก นับว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้ในตำบลบางพูด
- 3) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาภาษาและวรรณกรรม ในตำบลบางพูดมีตำนานที่น่าสนใจหลายเรื่อง ได้แก่ พระนางเรือล่ม ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชาวมอญ
- 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาศาสนาและประเพณี ชาวบางพูดมีวัดที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางคือวัดกุฎี นอกจากนั้นยังมีประเพณีที่น่าสนใจ ได้แก่ การทำบุญออกพรรษา ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารท และตักบาตรน้ำผึ้ง นอกจากนั้นยังมีการลอดโค้งอีกด้วย
- 5) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาเกษตรกรรม ในบางพูดมีพืชชนิดหนึ่งซึ่งเป็นที่นิยมในการทำอาหารของชาวมอญ ได้แก่ มะตาด ซึ่งในปัจจุบันมีการส่งเสริมการปลูกพืชดังกล่าวเพื่อเอารับประทานในหมู่ชาวมอญที่บางพูด
- 6) ภูมิปัญญาท้องถิ่นสาขาการจัดการองค์กร สิ่งที่ชาวบางพูดภาคภูมิใจอีกเรื่องหนึ่งคือ ศูนย์แสดงสินค้าเมืองทองธานี ซึ่งมีการบริหารจัดการที่ดีในระดับประเทศในเรื่องการจัดการแสดงสินค้า นิทรรศการต่าง ๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมทางดนตรี การแสดง และกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีผู้ร่วมงานจำนวนมาก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน มีดังนี้

ทิพาภรณ์ กาพะสิน (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการนักเรียนกลุ่มทดลองเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านผลผลิตเมื่อพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์การอ่านปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านเพื่อจับใจความเพิ่มมากขึ้น

กรรณิกา สุภปัญญาวุฒิ (2544: 61) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องผลของการใช้แบบฝึกการอ่านต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม ผลจากการศึกษาค้นพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.48/92.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกหัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มณฑนา บุญปู้ (2545: บทคัดย่อ) ได้สร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญทางวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน พบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญมีค่าเท่ากับ 80.04/86.06 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อจับใจความของนักเรียนสามารถพัฒนาได้โดยใช้แบบฝึก การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ของนักเรียนเพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การศึกษา เรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี บรรลุวัตถุประสงค์ดังได้กล่าวมา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดลองของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความพิจารณาจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทยได้เกรด 3 และ 4 เป็นเด็กเก่ง เกรด 2 เป็นเด็กปานกลาง และเกรด 1 เป็นเด็กอ่อน จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบฝึกเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ
2. แบบทดสอบ

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ 10 แบบฝึก แต่ละแบบฝึกประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด 10 เรื่อง และแบบฝึกทำเรื่องเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีดังนี้

แบบฝึกที่ 1 เรื่อง วัคกู่

แบบฝึกที่ 2 เรื่อง ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด

แบบฝึกที่ 3 เรื่อง ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสาธและตักบาตรน้ำผึ้งของ
ชาวไทยมอญในบางพุด

แบบฝึกที่ 4 เรื่อง พระนางเรือล่ม

แบบฝึกที่ 5 เรื่อง ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์

แบบฝึกที่ 6 เรื่อง ตำนานแห่ปลา ปล่อยปลา

แบบฝึกที่ 7 เรื่อง ประเพณีการทำบุญออกพรรษา

แบบฝึกที่ 8 เรื่อง มะตาด

แบบฝึกที่ 9 เรื่อง การทำแข่งปลาทุ

แบบฝึกที่ 10 เรื่อง การลอยโตะของชาวบางพุดในอดีต

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก
จำนวน 20 ข้อ มี 2 เรื่อง คือ เรื่องเมืองทองธานีที่บางพุด และเรื่องสุนทรภู่กับบางพุด ใช้เวลาในการ
ทดสอบ 1 ชั่วโมง

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย

3.1 การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ มีวิธีการดังนี้

3.1.1 ศึกษาหลักการ จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่กำหนดการจัดการเรียนการสอน
ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดทั้งศึกษา
วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.1.2 ศึกษาความสนใจการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วคัดเลือก
เรื่องราวในตำบลบางพุดที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภูมิปัญญาและการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นของนักเรียน
จากที่มีผู้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และจากคำบอกเล่าของผู้รู้ในตำบลบางพุด จำนวน 10 เรื่อง
โดยนำเรื่องทั้งหมดไปสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำมาสร้างแบบฝึก
ทักษะการอ่านจับใจความเป็นเรื่องราวในตำบลบางพุดและมีความเหมาะสมที่จะนำมาสร้างแบบฝึก

3.1.3 สร้างแบบฝึกทำเรื่องทั้ง 10 เรื่อง โดยใช้หลักการวัดผลตามวัตถุประสงค์
ของบลูม (Bloom, อ้างถึงในสุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2537: 143) วัดวัตถุประสงค์ขั้นต้น คือ
ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ร้อยละ 50 และวัดวัตถุประสงค์ขั้นสูง คือ การ
วิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 50 ลักษณะของแบบฝึกทำเรื่องมีลักษณะเป็น

คำถามปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ทุกแบบฝึกมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน รวม 10 แบบฝึกเป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน

3.1.4 เขียนคำชี้แจงสำหรับครูและนักเรียน เขียนอธิบายวิธีการใช้แบบฝึกสำหรับครูผู้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความใช้เวลาฝึก 10 ครั้ง

3.1.5 นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม ความตรงตามเนื้อหากิจกรรมการฝึกและข้อคำถาม แล้วนำแบบฝึกมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

3.1.6 นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ทั้ง 10 เรื่องที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบโดยใช้แบบประเมินแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความเป็นเกณฑ์ในการประเมิน นำผลการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อตรวจสอบความตรงของแบบฝึกและพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของทุกคุณลักษณะที่ประเมินทุกแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 1.00 ดังนั้นจึงถือได้ว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีความเหมาะสมพอที่จะนำไปฝึกกับกลุ่มตัวอย่าง

3.1.7 นำแบบฝึกการอ่านจับใจความไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จำนวน 30 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึก

การพิจารณาประสิทธิภาพของแบบฝึก สามารถพิจารณาจากคะแนนการทดลองใช้แบบฝึก คือ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจ

ช่วงคะแนน	ความหมาย
สูงกว่า 80	ดีมาก
70 – 79	ดี
60 – 69	ปานกลาง
50 – 59	อ่อน
ต่ำกว่า 49	อ่อนมากหรือตก

3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ

3.2.1 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความ จำนวน 20 ข้อ โดยใช้หลักการวัดผลตามวัตถุประสงค์ของบloom วัดวัดผลประสงค้ขั้นต้น คือ ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 50 วัดวัดผลประสงค้ขั้นสูง คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 50 ข้อสอบทั้งหมดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มี 2 เรื่อง คือ

เรื่องเมืองธานีที่บางพุด และเรื่องสุนทรภู่กับบางพุด ใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง มีความยากง่ายใกล้เคียงกับแบบฝึกทั้ง 10 เรื่อง

3.2.2 นำแบบทดสอบไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.3 นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลาง

4. วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนนวิธีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนเรียนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนการอ่านจับใจความ

4.2 นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 10 แบบฝึกไปฝึกกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ละแบบฝึกใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 1 ชั่วโมง โดยฝึกทีละแบบฝึก ภายหลังการฝึกแล้วตรวจให้คะแนน และเฉลยข้อที่ถูกต้องให้ทราบจำนวนครั้งในการฝึกทั้งหมด 10 ครั้ง

4.3 ทดสอบหลังเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความชุดเดิม

4.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และแบบฝึกการอ่านมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 หาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2539: 248-249) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนสอบโดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ 2536: 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

5.3 คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ 2536: 59)

$$S.D = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

5.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังของกลุ่มทดลองโดยการใช้การทดสอบค่าที (t-test dependent) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536: 87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

- เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี ผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จาก
 คุณลักษณะที่ประเมินเฉลี่ยทุกแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 1.00

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกการอ่านจับใจความจำนวน 10
 แบบฝึกของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

แบบฝึกที่	ผู้เชี่ยวชาญ	IOC
1	1	1.00
	2	
	3	
2	1	1.00
	2	
	3	
3	1	1.00
	2	
	3	
4	1	1.00
	2	
	3	
5	1	1.00
	2	
	3	
6	1	1.00
	2	
	3	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แบบฝึกที่	ผู้เชี่ยวชาญ	IOC
7	1	1.00
	2	
	3	
8	1	1.00
	2	
	3	
9	1	1.00
	2	
	3	
10	1	1.00
	2	
	3	

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแบบฝึกการอ่านจับใจความทั้ง 10 แบบฝึก มีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกหัดการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1 ผลการทำแบบฝึกหัดท้ายแบบฝึกหัดการอ่านจับใจความ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการทดลองใช้แบบฝึกหัด 10 แบบฝึกหัดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบฝึกหัดที่	คะแนนเต็ม	\bar{X}	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
1	10	6.8	68
2	10	6.2	62
3	10	7.0	70
4	10	6.3	63
5	10	6.3	63
6	10	6.4	64
7	10	6.6	66
8	10	6.1	61
9	10	6.4	64
10	10	6.3	63
คะแนนเฉลี่ยรวม			64.40

จากตารางที่ 4.2 พบว่า คะแนนของนักเรียนในแบบฝึกที่ 3 เรื่องประเพณีตักบาตร
น้ำผึ้งและประเพณีตักบาตรขนมกระษาสารทของชาวไทยมอญในบางพุด มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ
7.0 คะแนน รองลงมา คือ แบบฝึกที่ 1 เรื่องวัดกู่ ได้คะแนนเฉลี่ย 6.8 คะแนน ส่วนแบบฝึกที่
นักเรียนทำคะแนนได้น้อยที่สุด คือ แบบฝึกที่ 8 เรื่องมะตาด ได้คะแนนเฉลี่ย 6.1 คะแนน
รองลงมาคือแบบฝึกที่ 2 เรื่องภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพุด ได้คะแนนเฉลี่ย 6.2
คะแนน เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทุกแบบฝึกปรากฏว่าได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.40 เมื่อพิจารณา
ภาพรวมของเกณฑ์การผ่าน พบว่า ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

2.2 ผลคะแนนความสามารถทางการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของ
นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านจับใจความจากการทำแบบทดสอบวัด
ความสามารถก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบ	n	\bar{X}	SD	\bar{d}	SD \bar{d}	t	Sig
ก่อนเรียน	10	17.10	2.08	6.10	1.45	13.311	.000
หลังเรียน	10	23.20	1.03				

จากตารางที่ 4.3 พบว่า คะแนนความสามารถก่อนเรียนเฉลี่ย 17.10 ส่วนคะแนน
ความสามารถหลังเรียนเฉลี่ย 23.20 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนความสามารถก่อนเรียน
และหลังเรียนด้วยค่าสถิติ t-test พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า
คะแนนความสามารถหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความสูงกว่าคะแนนก่อนการเรียน
โดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระ

1.1.1 เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล ก่อนเรียนและหลังเรียน

1.2 วิธีดำเนินการศึกษา

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

ประชากรในกรณีศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 300 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ พิจารณาจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาภาษาไทย ได้เกรด 3 และ 4 เป็นเด็กเก่ง เกรด 2 เป็นเด็กปานกลาง และเกรด 1 เป็นเด็กอ่อน จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยจับสลากนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนในระดับปานกลางจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบฝึกหัดเบื้องต้นในการศึกษาค้นคว้าอิสระ

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มีดังนี้

1) แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ 10 แบบฝึก และแบบฝึกทำเรื่องเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

2) แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนในการอ่านจับใจความ

1.2.3 วิธีดำเนินการศึกษา

- 1) ทดสอบก่อนเรียน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
- 2) นำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 10 แบบฝึก ไปฝึกกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ละแบบฝึกใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยฝึกทีละแบบฝึก แล้วตรวจให้คะแนนและเฉลยข้อที่ถูกต้องให้ทราบจำนวนฝึกทั้งหมด 10 ครั้ง
- 3) ทดสอบหลังเรียนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือชุดเดิม
- 4) นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียนและแบบฝึกการอ่านจับใจความมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

1.2.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความของกลุ่มตัวอย่างโดยการหาร้อยละของความถี่
- 2) วิเคราะห์ความก้าวหน้าในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยการทดสอบค่า t (t -dependent)

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 ผลการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกคุณลักษณะที่ประเมินเฉลี่ยทุกแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งแสดงว่า มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ

1.3.2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความเป็นสื่อในการสอนอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี

1) ผลการทดลองใช้แบบฝึก 10 แบบฝึก ท้ายแบบฝึกการอ่านจับใจความ พบว่า แบบฝึกที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ แบบฝึกที่ 1 ส่วนแบบฝึกที่ 8 เป็นแบบฝึกที่นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้น้อยที่สุด เมื่อรวมคะแนนเฉลี่ยทุกแบบฝึก ปรากฏว่า ได้ร้อยละ 64.40 ซึ่งแสดงว่านักเรียนทำคะแนนจากแบบฝึกได้ปานกลาง

2) ผลการหาความก้าวหน้าในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาลจังหวัดนนทบุรี แสดงให้เห็นว่า การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ฝึกทักษะ การอ่านจับใจความเป็นสื่อในการสอนอ่าน นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 17.10 และหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 23.20 ค่า t จากตารางมีค่าเท่ากับ 23.89 แสดงว่าความก้าวหน้าในการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียน

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

2. อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษามีดังนี้

2.1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล ที่สร้างขึ้นพบว่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของทุกคุณลักษณะที่ประเมินเฉลี่ยทุกแบบฝึกมีค่าเท่ากับ 1.00 จึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ทั้งนี้เพราะแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนอย่างมีระบบ คือ ศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหา พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาโดยการสร้างแบบฝึกทักษะโดยเลือกใช้เนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยเลือกรื่องที่หลากหลายและน่าสนใจนำมาสร้างแบบฝึกทักษะโดยยึดวัตถุประสงค์ของ บลูม (Bloom, อ้างถึงใน สุนันทามัน เศรษฐวิทย์ 2537: 143) โดยยึดวัตถุประสงค์ขั้นต้น คือความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ ร้อยละ 50 วัดวัตถุประสงค์ขั้นสูง คือการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ร้อยละ 50 ทำให้แบบฝึกที่นำไปทดลองใช้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ นั่นแสดงว่าแบบฝึกทักษะเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนได้

นอกจากนี้ การสร้างแบบฝึกยังได้ดำเนินการสร้างอย่างเป็นขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับ วรรณิกัร พวงเกษม (2540: 8-9) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดีว่า ควรมีความชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ ควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงจุดมุ่งหมายของการฝึกภาษาและภาพที่ใช้มีความเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ควรแยกเป็นเรื่อง ๆ ควรมีทั้งกำหนดให้ตอบและตอบโดยเสรี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง มีผลตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเร้าความสนใจ ควรเป็นแบบฝึกที่ครูสร้างให้นักเรียนได้ฝึกหัด

2.2 ผลการเปรียบเทียบนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความพบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นผลมาจากนักเรียนให้ความสนใจและทำกิจกรรมในแต่ละแบบฝึกด้วยความตั้งใจ นอกจากนี้เนื้อหาที่นำมาสร้างแบบฝึกเป็นเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนจึงส่งผลให้นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรญา เจริญกุล (2547: 58) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความ

สำคัญสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน มัณฑนา บุญปู้ (2545) ทำการวิจัยแล้วพบว่า การเรียนด้วยแบบฝึกทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการเรียนตามปกติซึ่งแสดงว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะทำให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

2.3 ผลการใช้แบบฝึกทักษะ 10 แบบฝึก ท้ายแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความพบว่าแบบฝึกที่ 3 เรื่องประเพณีตักบาตรน้ำผึ้งและประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารทของชาวไทยมอญในบางพูนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งเนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวันซึ่งสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539: 41) ที่กล่าวว่าหนังสือที่นำมาให้เด็กอ่านควรทำความเข้าใจและจัดเนื้อหาให้มีความเกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ส่วนเรื่องที่มีคะแนนเฉลี่ยรองลงมาคือ แบบฝึกที่ 1 เรื่องวัดกุฎี ซึ่งเนื้อเรื่องเป็นเรื่องตำนานตรงกับ ความสนใจของนักเรียนที่ชอบเรื่องราวลักษณะนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณ บัวเกิด (2539: 1229) ที่กล่าวไว้ว่าหนังสือที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน คือ หนังสือที่จริงใจ เช่น เรื่องราวประวัติศาสตร์ หนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน เช่น นิทาน นิยาย ขำขัน เรื่องที่ส่งเสริมความรู้ความคิดสติปัญญา สร้างความเข้าใจให้นักเรียนรู้จักสังคมที่ตนอยู่ บทบาทและหน้าที่ของตน ต่อสังคม เช่น เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่

ส่วนแบบฝึกที่นักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้น้อยที่สุด คือ แบบฝึกที่ 8 เรื่องมะตาด เนื่องจากเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพืชที่นักเรียนไม่รู้จักและเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ไม่เคยพบเห็นในชีวิตประจำวันจึงเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในความสนใจของนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนสามารถนำวิธีการสร้างและการทดลองใช้แบบฝึก เป็นแนวทางในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้ เช่น แบบฝึกทักษะต่าง ๆ แบบเรียนด้วยตนเอง ชุดการสอน เป็นต้น

3.1.2 ครูผู้สอนควรเพิ่มชุดแบบฝึกให้มากกว่า 10 แบบฝึก เพราะการอ่านจับใจความเป็นทักษะการอ่านซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.1.3 ครูภาษาไทยควรนำแนวทางการสร้างแบบฝึกจากการฝึกครั้งนี้ ไปจัดทำแบบการฝึกอ่านจับใจความเพื่อใช้สอนนักเรียนในทุกระดับชั้น เพราะการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่จำเป็นต้องพัฒนาทุกระดับชั้น

3.1.4 ควรมีการร่วมกันสร้างแบบฝึกทักษะให้หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยโรงเรียนมีนโยบายการพัฒนาเพื่อสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้บริหารให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และกำลังใจแก่ผู้สอน ผู้สอนเข้าใจกระบวนการฝึกทักษะและฝึกทักษะนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ครูภาษาไทยควรมีการสำรวจเจตคติของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ที่มีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูดจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดอื่น ๆ เพื่อจะได้เลือกเรื่องที่เหมาะสมมาเป็นสื่อในการสร้างแบบฝึก

3.2.2 ควรออกแบบวิธีการฝึกให้สัมพันธ์กันทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด และใช้วิธีการที่หลากหลาย น่าสนใจ ทำทหายความสามารถในการฝึกให้มากขึ้น

3.2.3. ควรมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ เช่นทักษะการคิด การมีวินัยในตนเอง เป็นต้น

3.3.4 ควรมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยใช้สื่อในลักษณะอื่น ๆ เช่น เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ รูปภาพประกอบเรื่อง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิกา สุภปัญญาวุฒิ (2544) “ผลของการใช้แบบฝึกการอ่านต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม”
การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาไทย) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม (ถ่ายเอกสาร)
- กรรณิการ์ พวงเกษม (2540) ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาในโรงเรียนประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- กรมวิชาการ (2540) คู่มือการใช้ภาพประกอบการสอนวรรณกรรมสำหรับเด็กระดับมัธยมศึกษา
สถาบันภาษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ
- _____ (2545) แนวทางการปฏิรูปเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กรุงเทพมหานคร ศูนย์เทคโนโลยี
ทางการศึกษา
- กระทรวงศึกษาธิการ (2546) การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรุงเทพมหานคร
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- กัลยา ขวนมาลัย (2539) การอ่านเพื่อชีวิต กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
- กาญจนา ขวาลำไย (2530) “การศึกษาผลความก้าวหน้าการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการเรียน
ซ่อมเสริม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวังน้อยวิทยาคม จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอน
ภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กิตติยา รัศมีแจ่ม (2549) “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์รายวันของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา”
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(ถ่ายเอกสาร)
- โกชัย สาริกบุตร (2540) ศิลปะการสื่อความหมาย กรุงเทพมหานคร ดันอ้อแกรมมี
- ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และวิศนี สลิตรระกุล (2533) ภูมิปัญญาชาวบ้านเทคโนโลยีพื้นบ้านและแหล่ง
วิทยากรชุมชน (หน่วยที่ 1-8) นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เชษฐวัช ขวากาญจนกิจ (2547) “การพัฒนาชุดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่องการอ่านจับใจความ
สำคัญ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยี
การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ถ่ายเอกสาร)
- ฐะปะนีย์ นาคทรพรพ (2547) การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
เมธีทีปส์

- ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล (2539) *อ่านให้เก่ง พิมพ์ครั้งที่ 8* กรุงเทพมหานคร กระดาษสา
ถวัลย์ มาศจรัส (2534) *เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม*
กรุงเทพมหานคร มิติใหม่
- ถวัลย์ มาศจรัส (2546) *แบบฝึกหัด แบบฝึกเสริมทักษะ* กรุงเทพมหานคร ชารอักษร
- ทัศนีย์ ทองไชย (2542) “สภาพและแนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการเรียน
การสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
อุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ทิพย์สุดา จงกล (2541) “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีสะกดแบบแจกลูกและวิธีสะกดตามตัวอักษร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ทิพวรรณ หอมพุด (2537) “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความบทร้อยกรองของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะระหว่างกลุ่มที่ใช้การ
สอนตามคู่มือครูกับกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ทิพาภรณ์ กาพะสิน (2541) “การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ธีรญา เห่งยมจุล (2547) “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทย)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร (ถ่ายเอกสาร)
- นันทิ พงษ์คนตรี (2544) “ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน
คาทอลิก” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปรีชา อุดตระภูล (2539) *วรรณกรรมพื้นบ้านตำบลลังกาใหญ่ อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา*
กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู
- เปรมจิต ศรีสงคราม (2527) *การอ่านทั่วไป* กรุงเทพมหานคร คณะวิชามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทระเกษม
- ผกาศรี เข็นบุตร (2526) *ทักษะและความรู้ทางภาษา* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาภาษาไทยและ
ภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน

- พะอบ โปษะกฤษณะ (2529) *ลักษณะสำคัญของภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- พนมวัน วรรณาลัย (2542) “การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พนิตนันท์ บุญพามี (2542) *เทคนิคการอ่านเบื้องต้นสำหรับบรรณารักษ์* นครราชสีมา ม.ป.พ.
- พัชนีษ์ หนูคง (2546) “การสร้างชุดการสอนอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- พันทิพย์ รัตนราช (2538) “การใช้แบบฝึกพัฒนาการฟังอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 วิทยาลัยเกษตรกรรมในภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (อัดสำเนา)
- พิกุล ภูมิแสน (2539) “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนแบบกลุ่มเพื่อช่วยเพื่อนและวิธีสอนแบบปกติ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เพลินพิศ มั่นกระโทก (2540) “การสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” *รายงานสรุปย่อการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติระหว่างปี 2540-2542* หน้า 53-54
- มณฑนา บุญปุ่น (2545) “การสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มาลินี จูฑะรพ (2539) *จิตวิทยาการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร ทิพย์วิสุทธิ์
- มาลินี สายคำข้าว (2538) “การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์ (การสอนสังคมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัศมี ทองบุตร (2542) “การศึกษานำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

- รุ่ง แก้วแดง (2541) “พื้นฟูภูมิปัญญาไทยพุทธศาสตร์สู่กระแสโลกาภิวัตน์” *วิทยากรย*, 96 (สิงหาคม) หน้า 43-48
- วิพุธ โสภวงศ์ (2537) “การเตรียมฝึกอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5* เล่ม 3 หน่วยที่ 15 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วรรณ บัวเกิด (2539) “การเลือกหนังสือสำหรับวัยรุ่น” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 5 การอ่านสำหรับครู* หน่วยที่ 14 หน้า 1213-1288 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วิบุตย์ ปัญใจแก้ว (2542) “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5” *สรุปย่อรายงานการวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปี 2540-2542* หน้า 57-58
- แวมยุรา เหมือนนิล (2538) *การอ่านจับใจความ* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- ศรีพรรณ ศรีสวัสดิ์ (2549) *การสร้างแบบฝึกอ่านเข้าใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหอวัง วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*
- ศศิธร อินตุน (2535) “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
- ศักดิ์ชัย เกียรติจินาจันทร์ (2542) “ภูมิปัญญาชุมชน” *วัฒนธรรมไทย* ปีที่ 36 ฉบับที่ 9 ประจำเดือน มิถุนายน 2542
- ศิริพร ลิ้มตระการ (2545) *อ่านเร็วอย่างเข้าใจ* กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย
- สนม ครุฑเมื่อง (2528) *การสอนทักษะการใช้ภาษาไทย การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
- สมศักดิ์ สีนุระเวชญ์ (2528) “การประเมินผลทักษะการอ่าน” *สารพัฒนาหลักสูตร 8* ธันวาคม 2528 หน้า 24
- สายสุณี สกุลแก้ว (2533) “การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อจับใจความของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ ประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2535) *ความหมายและขอบข่ายงานวัฒนธรรมพื้นบ้าน* กรุงเทพมหานคร ครุสภา

- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุภาณี ชูเกลี้ยง (2542) “การสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความตามวิธี
พาโนรามาเพื่อใช้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2” วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (ภาษาไทย) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ (ถ่ายเอกสาร)
- สุรัชย์ บุญญาสุสิทธิ์ (2528) “การสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจในเนื้อหาเฉพาะวิชา
สำหรับการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุศักดิ์ ปะดังธาทิต (2543) “การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สังคมศึกษา) สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสารจอกเก่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อเนก นาคบุตร (2534) *ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการจัดการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อรุณฉวี สายเสมา (2536) “สัมฤทธิ์ผลด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีการทำนาย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2542) *การวิจัยในมิติวัฒนธรรม : บทความงานวิจัยและประสบการณ์
นักวิชาการการแสวงหาแนวทางและทิศทางการวิจัยวัฒนธรรมเชียงใหม่* สำนักงาน
ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อุทัย ภิรมย์รัตน์ (2533) “การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย” *วารสารการอ่าน* 5 (2) หน้า 1-16

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สำเนาหนังสือแต่งตั้ง

ที่ ศษ 0522.16(บ)/ ว88

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

มิถุนายน 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางสาวปิยธิดา นิรภัย นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูดเป็นสื่อในการสอนอ่านสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัมพรไพศาล จ.นนทบุรี ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมานี้ด้วย

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร 0-2503-2870

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นายศ พันธ์สรณ์
 สถานที่ทำงาน บริษัทสำนักพิมพ์แม็ค จำกัด
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูแม่แบบวิชาภาษาไทย กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2534
 ครูภาษาไทยดีเด่น กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2535

2. ชื่อ นางศิริพรรณ พงศ์สิฏานนท์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนคลองเกลือ สพท.นบ.เขต 2
 วุฒิการศึกษา ศศ.ม. สาขาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ คณะกรรมการตรวจสอบผลงานผู้ขอกำหนด
 ตำแหน่งอาจารย์ 3 สพท.นบ.เขต 2

3. ชื่อ นางสาวปิยะวรรณ ท่าทราบ
 สถานที่ทำงาน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ครูต้นแบบ สพท. 2 จังหวัดนนทบุรี

ภาคผนวก ค
แบบฝึกการอ่านจับใจความ

แบบฝึกหัด 10 เรื่อง

ลำดับ ที่	ชื่อเรื่อง	ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า
1	วัดกู่	2	3	1	1	1	2
2	ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด	2	2	1	1	3	1
3	ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารทและตักบาตร น้ำผึ้งของชาวไทยมอญในบางพูด	1	3	1	3	1	1
4	พระนางเรือล่ม	2	1	2	3	1	1
5	ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์	2	2	1	4	13	-
6	ตำนานแห่ปลา ปล่อยปลา	2	2	1	2	1	-
7	ประเพณีการทำบุญออกพรรษา	2	2	1	4	1	-
8	มะตาด	2	2	1	3	1	1
9	การทำแข่งปลาทุ	2	2	1	2	1	2
10	การลอยโคมของชาวบางพูดในอดีต	2	2	1	3	1	1
แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน 2 เรื่อง							
11	เมืองทองธานีที่บางพูด	2	2	1	3	1	1
12	ศูนย์ทอผ้าที่บางพูด	2	1	1	3	2	1

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำอธิบายการใช้แบบฝึก

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูดมีจำนวนทั้งหมด 10 แบบฝึกแต่ละแบบฝึกใช้เวลาในการฝึกประมาณ 1 ชั่วโมง และต้องฝึกตามลำดับตั้งแต่แบบฝึกที่ 1 ถึงแบบฝึกที่ 10
2. ก่อนที่ผู้สอนจะนำแบบฝึกไปใช้ ขอให้ศึกษาแผนการใช้แบบฝึกให้เข้าใจในด้านจุดประสงค์ปลายทาง จุดประสงค์นำทาง กิจกรรมการฝึก สื่อการเรียนและการวัดผล ประเมินผล พร้อมทั้งจัดเตรียมแบบฝึกให้พร้อม
3. ก่อนทำแบบฝึกทุกครั้งให้ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึก วิธีการฝึกให้ผู้เรียนทราบและทดลองฝึกเป็นตัวอย่างตามแผนการฝึกด้วย
4. ภายหลังจากฝึก ผู้สอนต้องเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้ผู้เรียนทราบทุกครั้ง
5. แบบฝึกการอ่านจับใจความนี้เป็นแบบเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก ถ้าตอบถูกจะได้ข้อละ 1 คะแนน
6. ผู้เรียนต้องทำคะแนนทุกแบบฝึกให้ได้ร้อยละ 60 ขึ้นไป

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 1

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ
 เรื่อง “วัดกู่” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง วัดกู่

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 1 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 1 โดยอ่านเรื่อง วัดกู่ แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องใน

กระดาษคำตอบ

4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิด

เกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง วัดกู่ และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง วัดกู่ ได้ถูกต้องอย่างน้อย ร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ

แบบฝึกที่ 1 เรื่อง “วัดกุ้”

วัดกุ้ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก สร้างขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. 2295 เดิมชื่อว่า “วัดท่าสอน” ต่อมาเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2423 เรือพระที่นั่งของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวี พระอัครมเหสี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เกิดอุบัติเหตุล่มลงบริเวณใกล้วัดท่าสอน ต.บางพูด จ.นนทบุรี ในคราวเสด็จประพาสบางปะอินทางชลมารค และได้กู้เรือพระที่นั่งพร้อมพระศพพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ขึ้นที่วัดท่าสอนจึงได้ขนานนามใหม่ว่า “วัดกุ้” ต่อมาวัดนี้ได้ขาดการทะนุบำรุงจึงชำรุดทรุดโทรมและไม่มีพระภิกษุสงฆ์จำพรรษาเป็นเวลานานถึงพ.ศ. 2511 พระนักวิริยารยอติตเจ้าคณะอำเภอปากเกร็ด สั่งให้พระครูนนทาทิวัฒน์เจ้าอาวาสในขณะนั้นมาทำการบูรณะซ่อมแซมและได้ทำการพัฒนาจนเจริญรุ่งเรืองตามเวลาที่ประมาณการสร้างคือ พ.ศ. 2295 เป็นช่วงรัชสมัยพระเจ้าบรมโกศ (พ.ศ. 2275-2301) แห่งกรุงศรีอยุธยาซึ่งเป็นสมัยอยุธยาตอนปลายนั้น เรายังไม่มีหลักฐานใด ๆ ทางโบราณคดียืนยันว่า วัดนี้เก่าแก่ถึงสมัยอยุธยา หลักฐานต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในบริเวณวัดกุ้อันได้แก่โบราณสถานล้วนได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์กันมาหลายยุคหลายสมัยแล้ว รูปลักษณะเดิมจึงเปลี่ยนไปเสียมาก หลักฐานทางศิลปโบราณวัตถุสถานเท่าที่ปรากฏร่องรอยว่าเป็นของเดิมคู่กันมากับวัด คือ

1. อุโบสถเก่าและจิตรกรรมฝาผนังเป็นของเดิม ซึ่งมีมาก่อนการบูรณะในสมัยพระครูนนทาทิวัฒน์เป็นเจ้าอาวาส หลังคาและเครื่องบนเป็นของซึ่งบูรณะใหม่ เนื่องจากของเดิมชำรุดมากจนไม่อาจกันน้ำฝนซึ่งร่วงลงมาตามผนังได้
2. ฐานเจดีย์หรือปราสาท ได้รับคำยืนยันจากท่านเจ้าอาวาสว่าฐานเดิมเป็นของเก่าซึ่งชำรุด การบูรณะปฏิสังขรณ์ได้ทำใหม่ให้เป็นแบบเต็มบริบูรณ์
3. พระพุทธรูปไสยาสน์ ซึ่งปัจจุบันได้รับการปฏิสังขรณ์โดยการปั้นปูนใหม่ตลอดพระองค์ เว้นแต่เพียงส่วนพระบาทที่มีลายมงคล 108 ประการซึ่งยังคงรักษาไว้ดังเดิม

ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานใด ๆ ที่แน่ชัดถึงการสร้างวัดกุ้หรือวัดท่าสอน แต่ตามเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางโบราณคดีในเขตวัดใกล้เคียงซึ่งมีอายุเก่าแก่มากนั้น จึงสันนิษฐานว่าวัดกุ้อาจสร้างขึ้นมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายแล้วและได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์กันมาหลายยุคหลายสมัย โดยเฉพาะจากชาวมอญที่อาศัยอยู่ในแถบนี้กันมาหลายชั่วคน

แบบฝึกหัดที่ 1
เรื่อง วัดกุฎ

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. วัดกุฎสร้างขึ้นในสมัยกษัตริย์พระองค์ใด (ความจำ)

ก. พระเจ้าบรมโกศ	ข. รัชกาลที่ 1
ค. รัชกาลที่ 2	ง. รัชกาลที่ 5

2. วัดกุฎ มีชื่อเดิมว่าอย่างไร (ความจำ)

ก. วัดกุฎี	ข. วัดเรือล่ม
ค. วัดท่าสอน	ง. วัดท่ากู

3. ข้อใดจัดเป็นศิลปะประเภทจิตรกรรม (ความเข้าใจ)

ก. ภาพฝาผนัง	ข. หลังคาโบสถ์
ค. พระพุทธรูป	ง. พระปรารักษ์

4. จงเรียงลำดับเหตุการณ์ต่อไปนี้ (ความเข้าใจ)

1. เรือพระที่นั่งเกิดอุบัติเหตุล่ม
2. ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษา
3. เปลี่ยนจากวัดท่าสอนเป็นวัดกุฎ
4. พระครูนนทาทิวัฒน์บูรณะซ่อมแซม

ก. 1 2 3 4	ข. 1 4 2 3
ค. 1 3 2 4	ง. 1 3 4 2

5. ถ้านักเรียนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัดกุฎ นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร (นำไปใช้)

- ก. บริจาคเงินมาก ๆ เพื่อบำรุงวัด
- ข. จัดงานที่วัดบ่อย ๆ เพื่อหาเงินเข้าวัด
- ค. สมัครเป็นเด็กวัดช่วยทำงานตามสมควร
- ง. ช่วยกันปลูกจิตสำนึกคนไทยให้เห็นคุณค่าของโบราณสถานเหล่านี้ให้มากขึ้น

6. ข้อใดคือแนวคิดที่เกิดจากเรื่องวัดกู่ (ความเข้าใจ)
- การโดยสารถางเรือควรรระมัดระวัง
 - การช่วยกันทะนุบำรุงวัดที่ทรุดโทรมเป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส
 - สาเหตุของการเปลี่ยนชื่อวัดมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบริเวณนั้น
 - วัดเก่าจะมีประวัติศาสตร์ให้เราค้นคว้าไม่รู้จักจบ
7. “... ต่อมาวัดนี้ได้ขาดการทะนุบำรุงจึงชำรุดทรุดโทรมและไม่มีพระภิกษุสงฆ์จำพรรษาเป็นเวลานาน...” จากข้อความนี้ น่าจะเกิดจากสาเหตุใด (วิเคราะห์)
- วัดทรุดโทรมจนพระภิกษุไม่สามารถจำพรรษาอยู่ได้
 - เกิดอุบัติเหตุเรือพระที่นั่งล่มผู้คนไม่กล้ามาวัดเพราะกลัวอาถรรพณ์
 - มีวัดสร้างขึ้นใหม่หลายวัดประชาชนจึงไม่สนใจวัดเก่า ๆ ในอดีต
 - ผู้คนยังขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์โบราณสถาน
8. เหตุการณ์ใดที่ใกล้เคียงกับเรื่องวัดกู่มากที่สุด (สังเคราะห์)
- นายไกรทองปราบจระเข้ได้ชาวบ้านจึงนำชื่อมาตั้งเป็นสถานที่ เช่น คลองบางไกร วัดบางไกรนอก
 - วัดอุททยาน ผู้สร้างใช้นามตามลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งวัด
 - วัดสว่างอารมณ์เปลี่ยนชื่อเป็นวัดสะพานสูงเนื่องจากสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานุรักษ์ เสด็จมาทอดพระเนตรเห็นสะพานสูงข้ามคลอง
 - ชาวบ้านเก็บดอกบัวและฝักบัวไปขายได้เงินทองมากมายจึงตั้งชื่อที่แห่งนั้นว่า บางบัวทอง
9. ข้อใดต่อไปนี้เป็นความคิดเห็น (ประเมินค่า)
- วัดกู่ขาดการทะนุบำรุงจึงชำรุดทรุดโทรม
 - หลังคาและเครื่องบนของวัดกู่เป็นของซึ่งบูรณะใหม่เนื่องจากของเดิมชำรุดมาก
 - พระพุทธไสยาสน์ได้รับการปฏิสังขรณ์โดยการปั้นปูนใหม่ตลอดพระองค์เว้นเพียงส่วนพระบาท
 - วัดกู่อาจสร้างขึ้นมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายและได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์กันมาหลายยุคหลายสมัย

10. ถ้าไม่มีการบูรณะวัดกุ้เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร (ประเมินค่า)
- ก. วัดกุ้จะชำรุดทรุดโทรมเป็นซากปรักหักพังไปตามกาลเวลา
 - ข. พระภิกษุสงฆ์จะไม่มีวัดจำพรรษา
 - ค. ประชาชนจะไม่มีวัดประกอบพิธีทางศาสนา
 - ง. ประเพณีประจำท้องถิ่นจะสูญหายไป

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 2

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ

เรื่อง “ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 2 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 2 โดยอ่านเรื่อง ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด

แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องในกระดาษคำตอบ

4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียน

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ

แบบฝึกที่ 2 เรื่อง “ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติในตำบลบางพูด”

การเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังเกี่ยวกับพระเจ้าสิบชาติ ปรากฏเป็นภาพจิตรกรรมล้ำค่าในวัดคู่ ตำบลบางพูด เกิดขึ้น โดยนัยหนึ่งเพื่อเป็นการอนุรักษ์หลักธรรมคำสอนและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาไว้ให้คงอยู่เสมือนหนึ่งการจดจารึก คำสอนลงในโบราณ เพื่อป้องกันการลบเลือนสูญหาย และเพื่อเป็นประโยชน์แก่นุชนรุ่นหลัง ได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรืออีกนัยหนึ่งเพื่อใช้เป็นสื่อในการอบรมสั่งสอนประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาสืบไป เนื่องจากทศชาติชาดก เป็นชาดกที่สำคัญที่สุดในบรรดาชาดกทั้งหมด (550 เรื่อง) แต่ละเรื่องล้วนมีคติธรรมอันสูงสุดเป็นชาดกที่พุทธศาสนิกชนนับถือว่าเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ เพราะเป็นอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ได้ทรงบำเพ็ญพระบารมีอันยิ่งใหญ่สูงสุด 10 ชาติสุดท้ายก่อนจะตรัสรู้การระลึกถึงพระบารมีทั้ง 10 ถือว่าเป็นสิริมงคลและเป็นการเตือนให้ปฏิบัติตนเป็นคนดีอยู่เสมอ

ทศชาติชาดกทั้ง 10 ชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. เตมีย์ชาดก แสดงการบำเพ็ญเนกขัมมบารมีของเตมีย์ราชกุมาร เพื่อเลี่ยงการครองราชย์จึงแกล้งทำเป็นใบ้หูหนวกจนพระราชบิดารับสั่งให้นำไปฝัง เมื่อถึงป่าพระกุมารจึงบอกความประสงค์และถือนวช ต่อมาพระชนกชนนีเสด็จหาพระเตมีย์กลับถวายหลักธรรมจนทรงเลื่อมใสออกผนวชตาม
2. มหาชนกชาดก แสดงการบำเพ็ญวิริยะบารมีของพระมหาชนกราชกุมาร ผู้เรือแตกกลางทะเล คนทั้งหลายจมน้ำตายบ้าง เป็นเหยื่อสัตว์น้ำบ้าง แต่ไม่ทรงละความพยายาม ทรงว่ายน้ำโดยกำหนดทิศทางแห่งกรุงมิลินาในที่สุดก็ได้รอดชีวิตกลับสู่พระนคร
3. สุวณณสามชาดก แสดงบำเพ็ญเมตตาบารมีของสุวณณสาม ผู้เลี้ยงบิดามารดาดาบอดอยู่ในป่าเนื่องด้วยมีจิตเมตตาจะไปที่ไหนหมู่เนื้อก็เดินตาม วันหนึ่งพระเจ้ากรุงพาราณสียิงเอาด้วยธนูด้วยเข้าพระทัยผิด เมื่อทราบความก็สลดพระทัยจึงเสด็จไปนำบิดามารดาสุวณณสามมาและตั้งสัจจกิริยาอ้างถึงความดีของบุตรชาย สุวณณสามก็คืนชีวิตแสดงธรรมสั่งสอนพระราช
4. มโหสถชาดก แสดงการบำเพ็ญปัญญาบารมีของมโหสถบัณฑิตแห่งพระเจ้ากรุงมิลินา ผู้มีความฉลาดรอบรู้ สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เอาชนะบรรดาที่ปรึกษาผู้ริษยาใส่ความ ด้วยความดีไม่เอาหน้าตบยาบาทช่วยชีวิตพระราชและจับราชศัตรู คือ กษัตริย์พระนครอื่นได้

5. เนมิราชชาค แสดงการบำเพ็ญอุชิฐฐานบารมีของเนมิราชกุมาร ผู้ได้ขึ้นครองราชย์แล้วทรงบำเพ็ญคุณงามความดีจนเป็นที่รักของมหาชน เมื่อทรงพระชราก็มีอบราชสมบัติให้พระโอรสแล้วเสด็จออกบวชเช่นเดียวกับที่พระราชบิดาของพระองค์ทรงบำเพ็ญมา

6. ภูริทัตชาค แสดงการบำเพ็ญศีลบารมีของภูริทัตนาคราช ผู้จำศีลอยู่ฝั่งแม่น้ำยมมุนา ผู้ยอมอดทนให้หมองจับไปทรมานต่าง ๆ ทั้งที่สามารถทำลายหมองได้ด้วยฤทธิ์ตนในที่สุดก็ได้อิสรภาพ

7. จันทกุมารชาค แสดงการบำเพ็ญขันติบารมีของจันทกุมาร โอรสแห่งพระเจ้าเอกราช ผู้เคยช่วยประชาชนให้พ้นจากคดีความที่กัณหาพรหมณ์ราชบุโรหิตซึ่งคิดสินบนตัดสินไม่เป็นธรรมประชาชนพากันสาธุการ ทำให้พรหมณ์ผู้ใจอาฆาตพระกุมาร เมื่อพระราชาสูบินเห็นความดีจึงและตรัสถามถึงทางไป พรหมณ์จึงกราบทูลให้ตัดพระเศียรพระโอรสทั้ง 4 และพระธิดาทั้ง 4 บูชายัญ ซึ่งพระองค์ก็ทำตามขณะจะประหารท้าวสักกะ ได้เสด็จมาชี้แจงประชาชนจึงรุมฆ่าพรหมณ์และเนรเทศพระราชานแล้วได้กราบทูลจันทกุมารขึ้นครองราชย์แทน

8. นารทชาค แสดงการบำเพ็ญอุเบกขาบารมีของนารทพรหมณ์ ผู้ช่วยเปลื้องทมิฬของพระเจ้าอังคิตราชจากความเห็นผิดที่ว่า สุข ทุกข์ เกิดเอง ไม่มีเหตุให้มีความเห็นชอบตามเดิม

9. วิรุทธชาค แสดงการบำเพ็ญสังขบารมีของวิรุทธบัณฑิตที่ปรึกษาพระราชานแห่งกรุงอินทปัตต์ ครั้งหนึ่งปุลณกษัตริย์ได้มาทำพระราชานเล่นสกา โดยมีตัวของวิรุทธบัณฑิตเป็นเดิมพันความจริงเป็นอุบายของภริยาพญานาคผู้ต้องการสดับธรรมของวิรุทธบัณฑิตจึงตกลงกับขัณฑ์ว่า ถ้าต้องการธิดาของตนก็ให้นำหัวใจของวิรุทธบัณฑิตมา ในที่สุดพระราชานแพ้แต่ก็ไม่ยอม วิรุทธบัณฑิตจึงตัดสินให้รักษาสัตย์และยอมไปกับขัณฑ์ ต่อมาได้แสดงธรรมให้ขัณฑ์และพญานาคฟังจนเกิดความเลื่อมใส จึงได้ปล่อยตัวกลับมากกรุงอินทปัตต์ดังเดิม

10. เวสสันดรชาค แสดงการบำเพ็ญทานบารมีของพระเวสสันดร โอรสพระเจ้าสัณชัย ด้วยต้องการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า จึงบริจาคทุกอย่างที่มีคนขอ ครั้งหนึ่งได้ประทานช้างเผือกคู่บ้านคู่เมืองแก่พรหมณ์ชาวกาลิงค ทำให้ประชาชนโกรธแค้น พระราชบิดาจึงจำใจเนรเทศพร้อมพระนางมัทรีและสองกุมาร กัณหาชาติ เมื่อชุกไปขอสองกุมารก็ประทานให้อีกในที่สุดพระเจ้าสัณชัยทรงเสด็จไปรับกลับพระนคร

ภาพจิตรกรรมฝาผนังของวัดกุ้งจิงทรงคุณค่าด้วยรูปแบบที่สวยงามวิจิตรตระการตา ด้วยการตัดเส้นที่ละเอียด ประณีต จัดองค์ประกอบภาพอย่างมีระเบียบแบบแผน เป็นศิลปกรรมที่ช่างเขียนสร้างสรรค์ขึ้น โดยการถ่ายทอดให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ปรัชญา วรรณกรรม เหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในความนึกคิดอย่างละเอียดอ่อน จึงเป็นหลักฐานในอดีตของท้องถิ่นนั้น ๆ ที่เราควรอนุรักษ์ศิลปะแขนงนี้ให้คงอยู่คู่ชาวไทยต่อไปนานเท่านาน

แบบฝึกหัดที่ 2 เรื่อง ภาพจิตรกรรมพระเจ้าสิบชาติ

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. จากเรื่อง มหาชนกชาดก เป็นการบำเพ็ญบารมีตามข้อใด (ความจำ)

ก. เมตตาบารมี	ข. วิริยะบารมี
ค. ศีลบารมี	ง. ขันติบารมี

2. ชาดกในข้อใดที่แสดงการบำเพ็ญอุเบกขาบารมี (ความจำ)

ก. มโหสถชาดก	ข. เนมิราชชาดก
ค. จันทกุมารชาดก	ง. นารทชาดก

3. จงเรียงลำดับเหตุการณ์ในจันทกุมารชาดก (ความเข้าใจ)

1. พระราชาสุบินสั่งประหารพระโอรส พระธิดา นุชาชัย
2. กัณหาทราหณ์ผูกใจอาฆาตจันทกุมาร
3. จันทกุมารช่วยประชาชนจากคดีความที่ตัดสินอย่างไม่เป็นธรรม
4. ประชาชนเนรเทศพระราชาอัญเชิญจันทกุมารขึ้นครองราชย์

ก. 1 2 3 4	ข. 3 1 4 2
ค. 3 2 1 4	ง. 3 2 4 1

4. ข้อใดต่อไปนี้เป็นแนวคิดจากเรื่องพระเจ้าสิบชาติ (ความเข้าใจ)

- ก. อนุรักษ์หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้คงอยู่
- ข. การระลึกถึงพระบารมีทั้ง 10 ถือเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต
- ค. เตือนใจให้ประชาชนปฏิบัติตนเป็นคนดีไม่ทำความชั่ว
- ง. ภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นสิ่งสำคัญที่คนไทยควรอนุรักษ์ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา

5. แนวคิดเรื่องมหาชนกชาดก มีลักษณะตรงกับสำนวนใดมากที่สุด (สังเคราะห์)

ก. ตันร้ายปลายดี	ข. ฝนทั่งให้เป็นเข็ม
ค. ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน	ง. ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี

6. บุคคลในข้อใดแสดงพฤติกรรมเมตตาอย่างแท้จริง (ประเมินค่า)
- น้องให้เพื่อนลอกรายงานส่งครู
 - นิคช่วยทำการบ้านแทนเพื่อน
 - น้อยให้เพื่อนยืมเงินไปชื้อนาฬิกา
 - หน้อยช่วยอธิบายเรื่องที่เพื่อนเรียนแล้วไม่เข้าใจ
7. จากข่าว “เด็กหญิงวัย 12 ปี นำใจงามเก็บเงิน 1.4 แสนคืนเจ้าของ เพชฌุกรวินจักรยานยนลให้ 6 หมื่นปิดปากแต่ไม่สน เจ้าของตบรางวัล 5 พัน...” (หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันที่ 8 พฤษภาคม 2552) ข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของเด็กคนนั้นว่าเป็นคนอย่างไร (สังเคราะห์)
- เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ซื่อสัตย์สุจริต
 - โง่เขลา
 - เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
8. จากข้อ 7 พฤติกรรมของเด็กหญิงวัย 12 ปี ตรงกับสำนวนใดมากที่สุด (สังเคราะห์)
- ก้ำขวางคอ
 - ซุบมือเปิบ
 - ชี้ข้างจับตักแตน
 - ชื้อกินไม่หมดคคกินไม่นาน
9. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวถูกต้อง (วิเคราะห์)
- สัมจะช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่เคยช่วยเหลือตนเท่านั้น
 - น้อยหน้าจะเลือกเอาเปรียบเฉพาะคนที่เอาเปรียบได้
 - มังกุคกัตถุญต่อผู้มีพระคุณทุกครั้งที่มีโอกาส
 - เชอริจะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เฉพาะพวกของตน
10. การที่จะสอบให้ได้คะแนนดีควรรใช้คุณธรรมข้อใด (นำไปใช้)
- ปัญญาบารมี
 - ขันติบารมี
 - วิริยะบารมี
 - อธิษฐานบารมี

**แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 3**

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ

เรื่อง “ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารท และตักบาตรน้ำผึ้งของชาวไทยมอญในบางพูด”

ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารท และตักบาตรน้ำผึ้งของชาวไทยมอญในบางพูด

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 3 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 3 โดยอ่านเรื่อง ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารท และตักบาตรน้ำผึ้งของชาวไทยมอญในบางพูด แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารท และตักบาตรน้ำผึ้งของชาวไทยมอญในบางพูด และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารท และตักบาตรน้ำผึ้งของชาวไทยมอญในบางพูด ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
แบบฝึกที่ 3 เรื่อง “ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง และ
ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารทของชาวไทยมอญในบางพุด”

“ถึงเดือนสิบเห็นกันเมื่อวันสารท	ใส่อังคาสโภชนากระยาสารท
กระยาสารทกล้วยไข่ใส่โตกพาน	พวกชาวบ้านทั่วหน้าธารณะ
เจ้างามคมห่มสีชุลินบ	แล้วจับจอบทัฟพิน้อมศิริษะ
หีบข้าวของกระยาสารทใส่บาตรพระ	ธารณะเสร็จสรรพกลับมาเรือน”

สารทเป็นคำที่มาจากภาษาอินเดีย แปลว่า ฤดู ซึ่งฤดูสารทนี้เป็นฤดูที่ต้นไม้เริ่มออกผล เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผู้ที่ต้องการให้พืชพันธุ์ธัญญาหารของตนเจริญงอกงามดีก็จะนำพืชพันธุ์เหล่านั้นไปถวายสิ่งที่ดีคนนับถือ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ก็นิยมทำเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว

ส่วนประเทศไทยประเพณีการทำบุญวันสารทเป็นพิธีกรรมที่มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ตามที่ปรากฏหลักฐานในหนังสือของนางนพมาศ เนื่องจากศาสนาพราหมณ์เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทย คนไทยจึงรับประเพณีนี้มาจากศาสนาพราหมณ์ด้วย ดังที่ปรากฏในหนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือนซึ่งป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทำบุญสารทมิได้มีปรากฏแต่ในศาสนาพราหมณ์เท่านั้น การทำบุญสารทเพื่อให้เกิดสิริมงคลแก่พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ในศาสนาพุทธนั้นก็มิปรากฏในหนังสือพระธรรมบทเล่มหนึ่งพอสรุปได้ดังนี้ เมื่อพระพุทธวิปัสสีได้เกิดขึ้นในโลกมีพี่น้องสองคนชื่อ มหากาลเป็นพี่ และ จุลกาลเป็นน้องทำการเกษตรกรรมร่วมกัน ปลูกข้าวสาละบันที่ผืนเดียวกัน จุลกาลนั้นเห็นว่า ข้าวสาละที่กำลังท้องนั้นมียีสหวานอร่อย เห็นว่าควรนำข้าวนั้นไปถวายแด่พระสงฆ์จึงนำความไปปรึกษากับมหากาลพี่ชาย แต่มหากาลไม่เห็นด้วยเนื่องจากไม่เคยมีผู้ใดเคยทำมาก่อนอีกทั้งไม่เห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น แต่จุลกาลมีความตั้งใจอย่างแรงกล้าที่จะนำข้าวไปถวายแด่พระภิกษุ มหากาลจึงแบ่งที่ดินออกเป็น 2 ส่วน ของตนส่วนหนึ่งของจุลกาลส่วนหนึ่ง ซึ่งจะนำข้าวส่วนนั้นไปใช้ก็อันใดก็ได้ จุลกาลจึงนำเมล็ดข้าวที่กำลังตั้งท้องมาผ่านเมล็ดข้าวต้มกับน้ำนมสด ใส่เนย ใส่น้ำผึ้ง น้ำตาลทรายกรวดเมื่อเสร็จแล้วจึงนำไปถวายแด่พระสงฆ์ เมื่อถวายภัตตาหารแล้วจุลกาลได้พูดความปรารถนาของตนกับพระพุทธเจ้าว่า “ด้วยศัพทสลิทานนี้จึงเป็นเหตุให้ข้าพเจ้าบรรลुरुธรรมวิเศษก่อนชนทั้งปวง” เมื่อจุลกาลเสร็จธุระจากการถวายภัตตาหารแด่ภิกษุจึงกลับไปดูนาของตนก็พบว่า ข้าวสาละในนา นั้นมีความเจริญงอกงามสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ต่อมาเมื่อข้าวสาละเจริญขึ้นจนเป็นข้าวเม่า จุลกาลก็นำไปถวายพระสงฆ์อีก และทำต่อมาอีกหลายครั้ง คือ เมื่อเก็บเกี่ยวข้าว เมื่อทำเขน็ด เมื่อทำฟ่อน เมื่อขนไว้ในลาน เมื่อนวดข้าว เมื่อรวมเมล็ดข้าว เมื่อขนขึ้นฉาง รวมทั้งหมด 9 ครั้ง แต่ข้าวในนาของจุลกาล

กลับอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้นมิได้ขาดหายไป ต่อมาจุลกกาลได้มาเกิดเป็นพระอัญญาโกณฑัญญะ เมื่อพระพุทธเจ้าทรงประกาศศาสนาด้วยผลบุญแห่งการถวายข้าวแด่พระสงฆ์ ท่านอัญญาโกณฑัญญะ จึงเป็นบุคคลแรกที่สำเร็จมรรคผลบรรลुरुทธรมวิเศษก่อนคนทั้งปวงตามที่ได้ปรารถนาไว้ในแต่ชาติจุลกกาล

วันสารทเป็นวันที่ถือเป็นคติและเชื่อสืบกันมาว่า ญาติที่ล่วงลับไปแล้วจะมีโอกาสได้กลับมารับส่วนบุญจากญาติพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่ ดังนั้นจึงมีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ญาติในวันนี้ และเชื่อว่าหากทำบุญไปให้ญาติในวันนี้แล้ว ญาติจะได้รับส่วนบุญได้เต็มที่และมีโอกาสสมคหันธ์กรรม และได้ไปเกิดหรือมีความสุข อีกประการหนึ่งสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมทำนาเป็นอาชีพหลักในช่วงเดือน 10 นี้ ได้ปักดำข้าวกล้าลงในนาหมดแล้วกำลังงอกงาม และรอเก็บเกี่ยวเมื่อสุกจึงมีเวลาว่างพอที่จะทำบุญเพื่อเลี้ยงตอบแทนและขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือแม่พระโพสพ ฝัไร่ฝันา ที่ช่วยรักษาข้าวกล้าในนาให้เจริญงอกงามดี และออกรวงจนสุกให้เก็บเกี่ยวได้ผลผลิตมาก

ชาวมอญกำหนดวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 11 เป็นวันทำบุญวันสารท ส่วนการทำบุญตักบาตรจะมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ได้แก่ 1. การตักบาตรขนมกระยาสาทร ขนมกระยาสาทรเป็นขนมประจำวันสารทในทุกท้องถิ่นของประเทศไทยซึ่งจะขาดเสียมิได้ด้วยมีความเชื่อที่ว่า ถ้าไม่ได้ใส่บาตรขนมกระยาสาทรในวันสารทไทยแล้ว ญาติผู้ล่วงลับก็จะไม่ได้ส่วนบุญส่วนกุศลที่กระทำในวันนั้น ขนมกระยาสาทรมีส่วนประกอบ คือ ข้าวตอก ข้าวเม่า ถั่ว งา และน้ำตาล นำทั้งหมดมาควนเข้าด้วยกันเมื่อสุกแล้วจึงนำมาปั้นเป็นก้อนกลมหรือจะตัดเป็นแผ่นก็ได้

2. การตักบาตรน้ำผึ้ง เป็นที่นิยมในบางท้องถิ่นเท่านั้นโดยส่วนใหญ่มักเป็นชาวไทยมอญที่นิยมตักบาตรน้ำผึ้ง คำนานประเพณีตักบาตรน้ำผึ้งเล่าว่า มีพระภิกษุสงฆ์อาพาธ ชาวบ้านได้นำน้ำผึ้งไปถวายเพื่อทำยาในขณะที่รินน้ำผึ้งลงในบาตร น้ำผึ้งเต็มบาตรจนไหลลงดิน ผู้ถวายน้ำผึ้งได้เกิดเป็นกษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ ชาวมอญจึงมีประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง

นอกจากนี้ยังมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับประเพณีการตักบาตรน้ำผึ้งตามพุทธประวัติว่า “ในสมัยพุทธกาลพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ ป่าปาริไลยก์เพียงพระองค์เดียว แต่มีผู้ถวายอุปัฏฐากเป็นช่างปาริเยชกะเป็นผู้คอยถวายน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และถึงเป็นผู้หาผลไม้มาถวาย วันหนึ่งลิงได้นำน้ำผึ้งมาถวาย การถวายน้ำผึ้งจึงเป็นประเพณีปฏิบัติตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา”

**แบบฝึกหัดที่ 3 เรื่อง “ประเพณีตักบาตรขนมกระยาสารท
และตักบาตรน้ำผึ้งของชาวไทยมอญในบางพุด”**

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ประเพณีการทำบุญวันสารทมีมาตั้งแต่สมัยใด (ความเข้าใจ)

ก. สุโขทัย	ข. อยุธยาตอนต้น
ค. อยุธยาตอนปลาย	ง. รัตนโกสินทร์

2. เรื่องราวของประเพณีการทำบุญวันสารทปรากฏอยู่ในหนังสือเรื่องใด (ความจำ)

ก. ทวาทศมาส	ข. ภาพยนตร์เรือ
ค. พระราชนิพนธ์สิบสองเดือน	ง. ขุนช้างขุนแผน

3. “ถึงเดือนสิบเห็นกันเมื่อวันสารท ใส่อังคาสโภชนากระยาสาร” คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด (ความเข้าใจ)

ก. เครื่องกินมีข้าวเป็นต้น	ข. อาหารคือข้าว
ค. อาหารคือลูกไม้	ง. อาหารที่กินเป็นประจำ

4. จุดประสงค์ของชาวมอญในการทำบุญวันสารทเกิดจากความเชื่อในเรื่องใด (ความเข้าใจ)

ก. หากทำบุญวันนี้ ญาติจะได้รับส่วนบุญเต็มที่	ข. ญาติที่ล่วงลับจะมีโอกาสกลับมารับส่วนบุญจากญาติพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่
ค. ญาติที่ล่วงลับมีโอกาสหมดหนี้กรรมและได้ไปเกิดอย่างมีความสุข	ง. ถูกทุกข้อ

5. ลักษณะนิสัยของจุดกาลข้อใดที่ไม่ปรากฏในเรื่อง (วิเคราะห์)

ก. อคทน	ข. กล้าหาญ
ค. มีความตั้งใจ	ง. เชื่อมั่นในตนเอง

6. ข้อใดเป็นแรงผลักดันให้จุลกาลทำตามความตั้งใจ (วิเคราะห์)
- ต้องการบรรลุธรรมพิเศษ
 - ต้องการให้ข้าวสาลีในนาเจริญงอกงามโดยไม่ต้องลงแรงทำ
 - ข้าวในท้องนาไม่มีรสชาติอร่อยควรนำไปถวายพระสงฆ์
 - ต้องการให้พี่ชายเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการกระทำของตน
7. การกระทำของจุลการใช้คุณธรรมข้อใด (นำไปใช้)
- ความเพียร
 - ความกตัญญู
 - ความกล้าหาญ
 - ความเสียสละ
8. ข้อใดมิใช่เหตุผลที่ทำให้การทำบุญตักบาตรในวันสารทแตกต่างกัน (วิเคราะห์)
- ชาวไทยมอญนิยมตักบาตรด้วยน้ำผึ้งเพราะมีตำนาน
 - ขนมกระยาสารทเป็นขนมประจำวันสารทในทุกท้องถิ่น
 - ชาวบ้านถวายน้ำผึ้งเพื่อให้พระไปทำยาเมื่ออาพาธ
 - ขนมกระยาสารททำง่ายจึงนิยมทำในทุกท้องถิ่น
9. “ขนมกระยาสารทในงานตักบาตรน้ำผึ้งของตำบลบางพูดมีส่วนประกอบ คือ ข้าวดอก ข้าวเม่า ถั่ว งา และน้ำตาล.....” น้ำตาลในที่นี้น่าจะได้มาจากผลไม้ในข้อใด (สังเคราะห์)
- มะพร้าว
 - อ้อย
 - ตาล
 - แดงโม
10. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง ตามความเป็นจริง (ประเมินค่า)
- ถ้าเราไม่ช่วยกันเผยแพร่ความสำคัญของวันสารทต่อไปลูกหลานก็จะไม่รู้จัก
 - การถวายกระยาสารทในวันสารทนิยมถวายพร้อมกล้วยไข่
 - หากไม่ทำบุญวันนี้ญาติจะไม่ได้รับส่วนบุญและไม่ได้ไปเกิด
 - การทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้ล่วงลับทำได้ทุกวันที่เราต้องการจะทำ

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 4

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ
 เรื่อง “พระนางเรือล่ม” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง พระนางเรือล่ม

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 4 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 4 โดยอ่านเรื่อง พระนางเรือล่ม แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้าย

เรื่องในกระดาษคำตอบ

4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิด

เกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง พระนางเรือล่ม และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง พระนางเรือล่ม ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
แบบฝึกที่ 4 เรื่อง “พระนางเรือล่ม”

พระองค์เจ้าหญิงสุนันทากุมารีรัตน์ทรงเป็นพระราชกุมารีพระองค์ใหญ่ใน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและเจ้าจอมมารดาเปี่ยม ประสูติเมื่อวันเสาร์ที่ 10 เดือน 12 ปีวอก เข้าพิธีโสกันต์เมื่อพระชนมายุได้ 11 ชันษา หลังจากนั้นประมาณ 4-5 ปี ต่อมาพระชนมายุ ประมาณ 15 – 16 พรรษา ก็ได้ถวายพระองค์เป็นมเหสีครองพระเศวตพระคุณต่อสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงรัชการที่ 5

เนื่องจากพระองค์เจ้าหญิงสุนันทากุมารีรัตน์ทรงประกอบไปด้วยรูปโฉมอันงดงาม พระอัธยาศัยเรียบร้อยหมดจด สงบเสงี่ยม วางพระองค์เป็นที่รักนับถือแก่หมู่ข้าหลวงชาววังทั่วไป อีกทั้งยังมีพระสติปัญญาฉลาดเฉลียวในการช่วยกิจการพระบรมราชสวามีได้เต็มกำลัง ความสามารถนับว่าเลิศล้ำทั้งพระรูปสมบัติและพระคุณสมบัติพร้อมบริบูรณ์

สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ พระบรมราชเทวีในรัชกาลที่ 5 สิ้นพระชนม์ใน เมื่อน้ำเจ้าพระยา ฌ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2423 โดยเรือพระ ประเทียบล่มขณะตามเสด็จพระบรมราชสวามีเสด็จประพาสพระราชวังบางปะอิน เวลา สิ้นพระชนม์นั้น สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ทรงมีพระชนมายุเพียง 19 ปี 9 เดือน 22 วัน กำลังทรงพระครรภ์ได้ 5 เดือนเต็มและสมเด็จพระราชบิดาเจ้าฟ้าหญิงกรมการณเพ็ชรรัตน์ พระชนมายุ 1 ปี 9 เดือน 20 วัน สิ้นพระชนม์ร่วมด้วยพระพี่เลี้ยงแก้วเป็นสหมณะคราวเดียวกันนี้ ด้วย

การสิ้นพระชนม์ในครั้งนี้นำมาซึ่งความโศกเศร้าแสนสาหัสแก่พระพุทธเจ้าหลวงจน แทบจะเสด็จสวรรคตตามไปด้วย และนับแต่วันที่สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์สิ้นพระชนม์ จนกระทั่งสิ้นรัชกาลที่ 5 เป็นเวลาร่วม 30 ปีแห่งความอาลัยนั้นพระองค์ได้ทรงสร้างอนุสาวรีย์แห่ง ความรักไว้เป็นประจักษ์พยานตราบนานเท่านานหลายแห่งด้วยกันได้แก่ พระเจดีย์ทองบรรจพระอัฐิ ณ สุสานหลวงวัดราชบพิธ อนุสาวรีย์ที่วังสราญรมย์ อนุสาวรีย์ที่พระราชวังบางปะอิน และ อนุสาวรีย์ที่น้ำตกพลิ้วจันทบุรี นับเป็นประวัตินิรันดร์ที่ไม่เคยมีมาแต่กาลก่อนเลย

จากเรื่องราวทั้งหมดที่ประมวลจากจดหมายเหตุรายวันบ้าง และจากหนังสืออื่นบ้าง รวมทั้งจากถ้อยคำที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จารึก ณ อนุสาวรีย์ทั้งที่น้ำตก พริ้วและที่พระราชวังบางปะอินย่อมจะเห็นได้ว่าสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์นั้นทรงเป็น พระมเหสีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชหฤทัยสนิทเสน่หายิ่งนัก การสูญเสียสมเด็จพระ ปิยมเหสีถึงโดยพลันนำความเศร้าโศกเสียพระราชหฤทัยมาสู่พระองค์แทบมิอาจดำรงพระชนม์ชีพ

ได้ ไซแต่เท่านั้นยังทรงต้องสูญเสียสมเด็จพระเจ้าลูกเธอซึ่งยังทรงพระเยาว์มีพระชนมายุเพียง 1 ปี 9 เดือน พระองค์หนึ่งและสูญเสียพระราชกุมารที่ยังอยู่ในพระครรภ์สมเด็จพระชนนีอีกพระองค์หนึ่งด้วย นับได้ว่าเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในพระชนม์ชีพในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในระบบสมบูรณาญาสิทธิราช

ข้อความต่อไปนี้เป็นคำจารึกบนแผ่นหินอ่อน ณ อนุสาวรีย์ที่น้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งปัจจุบันแผ่นหินอ่อนที่จารึกข้อความนี้ได้สูญหายไปเสียแล้ว

“ที่ระลึกถึงความรักแห่งสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์พระบรมราชเทวีอัครมเหสีอันเสด็จทิวงคตแล้ว ซึ่งเธอเคยมาอยู่ในสวนนี้โดยความสุขสบายและที่เป็นที่เบิกบานใจ พร้อมด้วยผู้ซึ่งเป็นที่รักและสนิทอย่างยิ่งของเธอ อนุสาวรีย์นี้สร้างโดย จุฬาลงกรณ์บรมราชผู้เป็นสวามีอันได้รับความเศร้าโศกเพราะความทุกข์อันแรงกล้าในเวลานั้นแทบจะถึงแก่ชีวิตถึงกระนั้นก็ยังมิได้หักทลาย จุลศักราช 1243”

แบบฝึกหัดที่ 4 เรื่อง “พระนางเรือล่ม”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สถานที่ที่เรือพระประเทียบล่มคือสถานที่ใด (ความจำ)

ก. ตำบลบางใหญ่ จ.นนทบุรี	ข. ตำบลบางพูด จ.นนทบุรี
ค. ตำบลปากเกร็ด จ.นนทบุรี	ง. ตำบลบ้านใหม่ จ.นนทบุรี

2. เหตุการณ์ที่เรือพระประเทียบล่มเกิดขึ้นขณะที่พระองค์เจ้าหญิงสุนันทากุมารีรัตน์ตามเสด็จประพาส ณ ที่ใด (ความจำ)

ก. พระราชวังสราญรมย์	ข. วัดราชบพิตร
ค. พระราชวังบางปะอิน	ง. น้ำตกพลิว

3. ข้อใดเป็นแนวคิดจากเรื่องพระนางเรือล่ม (ความเข้าใจ)
 - ก. สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์เสด็จประพาสทางเรือทำให้สิ้นพระชนม์
 - ข. การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์นำมาซึ่งความโศกเศร้า
 - ค. การสิ้นพระชนม์ทำให้มีการเปลี่ยนชื่อสถานที่ที่เกิดเหตุเศร้าสลด
 - ง. การสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ทำให้เกิดอนุสาวรีย์แห่งความรักหลายแห่ง

4. จากข้อความ “ที่ระลึกถึงความรัก.....โดยจุฬาลงกรณ์บรมราชผู้เป็นสามี อันได้รับความเศร้าโศกเพราะความทุกข์อันแรงกล้าในเวลานั้น.....” ข้อความที่ขีดเส้นใต้ไม่ได้หมายถึงข้อใด (วิเคราะห์)

ก. การสูญเสียพระปิยมเหสี	ข. การสูญเสียพระราชกุมาร
ค. การสูญเสียสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ	ง. การสูญเสียพระราชมารดา

5. คำตอบในข้อใดไม่จัดว่าเป็นความงามที่รูปสมบัติ (วิเคราะห์)
- ก. สมจิตรได้รับเลือกให้เป็นนางสาวไทย
 - ข. สมใจเป็นผู้ที่มีมารยาท กริยา และวาจาเรียบร้อย
 - ค. สมปรารถนามีน้ำใจกับเพื่อนโดยให้เพื่อนลอกข้อสอบ
 - ง. สมหญิงเป็นหัวหน้าชั้นที่ฉลาดเฉลียวสามารถช่วยเหลืองานทุกอย่างได้เป็นอย่างดี
6. จากข้อความที่เป็นคำจารึก ณ อนุสาวรีย์น้ำตกพลิว นักเรียนคิดว่าผู้จารึกอยู่ในอารมณ์ใด (วิเคราะห์)
- ก. รัก
 - ข. เสรี
 - ค. เหงา
 - ง. หลง
7. หากนักเรียนพบคนกำลังจมน้ำนักเรียนไม่ควรทำในข้อใด (นำไปใช้)
- ก. โยนชูชีพให้ทันที
 - ข. หากิ่งไม้หรือเชือกโยนลงไปให้จับ
 - ค. กระโดดลงไปช่วยทันทีโดยไม่คิดชีวิต
 - ง. ไปตามคนมาช่วยเหลือโดยเร็ว
8. ข้อใดเป็นสิ่งที่นักเรียนไม่ควรปฏิบัติเมื่อต้องโดยสารทางเรือ (นำไปใช้)
- ก. เรือแน่นแค่วันก็ขึ้นเพราะว่าน้ำเป็น
 - ข. ขึ้นลงเรือด้วยความระมัดระวัง
 - ค. ควรเลือกนั่งใกล้กับชูชีพ
 - ง. ไม่ควรไปตามลำพังหากว่าน้ำไม่เป็น
9. หากคนในครอบครัวของเพื่อนประสบอุบัติเหตุทางเรือ นักเรียนควรใช้คำพูดปลอบประโลมในข้อใดเหมาะสมที่สุด (สังเคราะห์)
- ก. เธอต้องทำใจให้ได้นะเมื่อถึงคราวเคราะห์ไม่มีใครหรอกที่จะรอดชีวิตมาได้
 - ข. เธอจงคิดเสียว่าไม่มีใครหรอกที่เกิดมาแล้วไม่ตายความตายเป็นเรื่องธรรมดาของโลก
 - ค. เธออย่ากลัวไปเลยถึงเธอจะเสียคุณพ่อไปก็ยังเหลือคุณแม่และสมบัติอีกมากมาย
 - ง. เธออย่าเสียใจไปเลยมันเกิดจากความประมาท มันเป็นอุบัติเหตุ

10. ถ้าในวันนั้นผู้ช่วยเหลือพระนางเรือล่มไว้ได้เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร (ประเมินค่า)
- ก. คนช่วยถูกประหารชีวิตตามกฎหมายเชียรบาล
 - ข. คนช่วยได้รับบำเหน็จรางวัลมากมาย
 - ค. พระนางเรือล่มรอดชีวิต
 - ง. จะไม่มีการเสด็จประพาสทางเรืออีกต่อไป

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 5

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ

เรื่อง “ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 5 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 5 โดยอ่านเรื่อง ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์ แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียน

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์ และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หงส์ ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
แบบฝึกที่ 5 เรื่อง “ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หางหงส์”

ชาวมอญมีความเชื่อและความผูกพันกับหงส์มากถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของคนมอญเลยก็ว่าได้ การนับถือหงส์นี้สืบเนื่องมาจากตำนานทางพระพุทธศาสนาโดยมีเรื่องเล่าสืบมาในพงศาวดารมอญว่า ดินแดนที่เป็นที่ตั้งเมืองหงสาวดีนั้นเดิมเป็นทะเล ในครั้งนั้นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาถึงบริเวณที่เป็นทะเลดังกล่าว พระองค์ฝันพระพักตร์ไปทิศตะวันออกได้ทอดพระเนตรหงส์สองตัวกำลังเล่นน้ำอยู่ พระองค์ทรงทำนายว่าภายหน้าบริเวณที่หงส์ทองเล่นน้ำจะเป็นมหานครชื่อว่า เมืองหงสาวดี และพระพุทธศาสนาจะประดิษฐานมั่นคงในเมืองนี้ ต่อมาคนมอญได้สร้างเมืองในที่ที่หงส์ทองเล่นน้ำอยู่ ฉะนั้นชาวมอญจึงใช้รูปหงส์ไว้บนยอดเสาเพื่อระลึกถึงความ เป็นชาติ และมักสร้างประจําที่วัดเพื่อเป็นเครื่องเซตบูชาถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

ประเพณีการแห่หางหงส์ มอญเรียกว่า “แห่ฮะด๊ะโน้” หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “แหโน้” หมายถึง แห่หางหงส์ก่อนวันสงกรานต์ ชาวมอญจะไปชุมนุมกันที่วัดเพื่อช่วยกันเย็บผ้าที่จะทำหางหงส์ และดอกไม้ประดับหางหงส์ ขนาดของผ้าที่ใช้ทำหางหงส์ยาวประมาณ 3 เมตร กว้าง 1 เมตร มีรูปร่างคล้ายธง คือ ทางหัวใหญ่กว่าทางหางเล็กน้อย เน้นขอบเย็บเข้ากับเชือกตลอดทั้งผืนใช้ไม้ไผ่ผูกขวางผืนผ้า เพื่อไม่ให้กางออกเอาดอกไม้ประดับประดับตามข้างและตรงกลางตรงหัวมีตะกร้อสานด้วยหวาย 1 ใบ ลูกตะกร้อมีดอกไม้ ส่วนหางมีตะกร้อใบผูกติดห้อยไว้ ตะกร้อใบสุดท้ายเอาผ้าสีหรือหมกคนมาผูกไว้ เพื่อให้เกิดความสวยงามเวลาลมพัดจะดูพริ้วสำหรับลูกตะกร้อติดเป็นการถ่วงหางให้ผ้ากางออก ทางท่อนหัวและทางท่อนหางแต่ละด้านสีจะแตกต่างกันตามผืนผ้าจะเจาะรูช่องลมเอาไว้ไม่ให้ผ้าขาดเวลาลมพัดแรง

การแห่หางหงส์จะจัดการแห่โดยใช้กลองยาว มีหนุ่มสาว คนแก่เฒ่าร้องรำเป็นขบวนอย่างสนุกสนานมีคนถือบาตรแห่โน้ไปเพื่อให้คนที่ศรัทธาทำบุญบริจาคเงิน แล้วจึงนำเงินและหางหงส์ไปถวายพระ พระท่านจะให้ศีลให้พรแล้วนำไปแขวนที่ไม้ได้ ตัวหงส์จะมีการถ่ายขนโดยเฉพาะหางหงส์จะหลุดหมด จึงต้องทำการแห่หางหงส์และยังเป็นการรำลึกถึงเมืองหงสาวดีอีกด้วย

แบบฝึกหัดที่ 5 เรื่อง “ตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หางหงส์”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ประเพณีที่มอญเรียกว่า “แห่ชะต๊ะโน้” หมายถึงข้อใด (ความจำ)

ก. การแห่น้ำผึ้ง	ข. การแห่หางหงส์
ค. การแห่ธง	ง. การแห่ดอกไม้

2. หงส์ ถือเป็นสัญลักษณ์ของชนชาติใด (ความจำ)

ก. ชาวลาว	ข. ชาวจีน
ค. ชาวมอญ	ง. ชาวไทย

3. จงเรียงลำดับเหตุการณ์ต่อไปนี้ (ความเข้าใจ)
 1. พระท่านให้ศิลาให้พร จึงนำหงส์ไปแขวนที่ไม้
 2. ชาวมอญช่วยกันเย็บผ้าที่จะทำหางหงส์และดอกไม้ประดับ
 3. สานตะกร้อ เอาด้ายสีมาผูกให้ดูสวยงามเจาะรูช่องลมที่ผ้า
 4. หนุ่มสาวแห่กลองยาว คนแก่คนเฒ่าร้องรำทำเพลง

ก. 1 2 3 4	ข. 2 3 4 1
ค. 4 2 3 1	ง. 1 4 2 3

4. ข้อใดคือแนวคิดจากเรื่องตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หางหงส์ (ความเข้าใจ)

ก. ชาวมอญมีความผูกพันกับหงส์มาตั้งแต่อดีต	ข. การนับถือหงส์สืบเนื่องจากตำนานทางพุทธศาสนา
ค. การมีหงส์บนยอดเสาในวัดเพื่อระลึกถึงความเป็นชาติ	ง. การเย็บหางหงส์บ่งบอกถึงความสามัคคี

5. การที่ชาวมอญไปชุมนุมกันที่วัดเพื่อเย็บหางหงส์และทำดอกไม้ประดับหางหงส์ แสดงให้เห็นอุปนิสัยของชาวมอญว่าเป็นคนอย่างไร (นำไปใช้)
ก. มานะพากเพียร	ข. ยึดมั่นในความเป็นชาติ
ค. เสียสละเพื่อส่วนรวม	ง. สมานสามัคคี
6. ข้อใดคือข้อคิดหลักที่ได้จากเรื่องตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หางหงส์ (วิเคราะห์)
-	
--
ก. ได้รู้จักวิธีการสานตะกร้อที่ถูกต้อง
ข. หงส์ถือเป็นสัญลักษณ์ของคนมอญ
ค. วัดใดที่มีรูปหงส์หมายถึงวัดนั้นเป็นของคนมอญ
ง. การรักษาวัฒนธรรมให้ยืนนานขึ้นอยู่กับความตั้งใจอนุรักษ์ของคนในชาตินั้น
7. การแห่หางหงส์ของชาวมอญน่าจะตรงกับประเพณีใดของชาวไทย (วิเคราะห์)
ก. ประเพณีแห่นางแมว	ข. ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา
ค. ประเพณีผีตาโขน	ง. ประเพณีตักบาตรเทโว
8. ประเพณีการแห่หางหงส์ของชาวมอญบ่งบอกลักษณะนิสัยของชาวมอญว่าเป็นคนอย่างไร (วิเคราะห์)
ก. กตัญญู	ข. กล้าหาญ
ค. สามัคคี	ง. มีน้ำใจ
9. จากข้อความในข้อ 5 ตรงกับสำนวนในข้อใด (สังเคราะห์)
ก. สามัคคีคือพลัง	ข. รักชาติยิ่งชีพ
ค. รวมกันเราอยู่แยกกันเราตาย	ง. ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
10. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดจากเรื่องตำนานเกี่ยวกับหงส์และการแห่หางหงส์ (วิเคราะห์)
-	
--
ก. ได้ทราบเรื่องตำนานของการนับถือหงส์
ข. ความสามัคคีทำให้งานต่าง ๆ ลุล่วงสำเร็จโดยดี
ค. การนำหงส์ไว้บนยอดเสาเพื่อแสดงความเป็นใหญ่ของชาวมอญ
ง. การแห่หางหงส์ถือเป็นประเพณีของชาวมอญที่ควรอนุรักษ์ให้คงอยู่

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 6

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ
 เรื่อง “ตำนานแห่ปลาปล่อยปลา” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ตำนานแห่ปลาปล่อยปลา

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 6 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 6 โดยอ่านเรื่อง ตำนานแห่ปลาปล่อยปลา แล้วตอบคำถามแบบฝึกทำเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียน

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ตำนานแห่ปลาปล่อยปลา และแบบฝึกทำเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง ตำนานแห่ปลาปล่อยปลา ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
แบบฝึกที่ 6 เรื่อง “ตำนานการแห่ปลาปล่อยปลา”

ประเพณีสงกรานต์ชาวไทยมอญ (ปีอะห้ตะห้) เป็งสงกรานต์ เป็นเทศกาลที่สำคัญประจำปีของชนมอญ มีการทำบุญเฉลิมฉลองกันอย่างมโหฬารในทุกหมู่บ้านของชุมชนชนมอญ เทศกาลนี้ใช้เวลาหลายวันเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนไปจนถึงต้นเดือนพฤษภาคมของทุก ๆ ปี

พิธีจะเริ่มจากการทำบุญฉลองสงกรานต์ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ๆ คือ การแห่ข้าวแช่ แห่น้ำหวาน ปล่อยปลา และจบลงด้วยการทำบุญกลางบ้านและรำเจ้าประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน

ประเพณีแห่ปลาปล่อยปลามีตำนานชาวมอญเล่าว่ามีสามเศรษฐีชาวขะตาดได้เดินทางไปสั่งลาบิดามารดาก่อนอายุขัย ในระหว่างทางได้นำปลาสลิดที่ติดโคลนใกล้ตายไปปล่อยที่หนองน้ำใหม่ แต่พอครบ 7 วัน สามเศรษฐีก็ไม่ได้รับอันตรายจนถึงแก่ความตาย ชาวมอญจึงเห็นว่าการแห่ปลาปล่อยปลาเป็นการต่ออายุได้

ชนมอญถือว่าการจัดเฉลิมฉลองใหญ่ด้วยการทำบุญรักษาศีล เป็นการต้อนรับศักราชใหม่ และเพื่อบูชาพระรัตนตรัยและนางสงกรานต์ ก่อนวันสงกรานต์ประมาณ 1 สัปดาห์ มีการกวนกะละแม กวนข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว และมีคนอบจิ้นหรือขนมจิ้น และที่ขาดไม่ได้คือ ข้าวแช่

การทำบุญวันสงกรานต์จะทำ 3 วันคือวันที่ 13, 14 และ 15 เมษายนในระหว่างงานบุญ มีการส่งสำหรับผู้ใหญ่และญาติที่ตนนับถือ เพื่อเป็นการแสดงความเคารพโดยปกติจะทำปีละ 2 ครั้ง คือในวันสงกรานต์และวันออกพรรษา ส่วนการแห่นางสงกรานต์แห่น้ำหวาน แห่หางหงส์ ปล่อยปลา ทำบุญกลางบ้านและสร่งน้ำพระ จะจัดในวันที่ 15 เมษายน การทำบุญให้ทานต่าง ๆ จะทำมาจนถึงวันสร่งน้ำพระ ชาวมอญทั้งหลายเชื่อว่าการทำบุญเป็นความสุขร่วมเย็น การทำบุญในโอกาสการเถลิงศกใหม่เป็นนิมิตหมายแห่งความดีงามทำให้มีความสุขตลอดไป

แบบฝึกหัดที่ 6 เรื่อง “ตำนานการแห่ปลาปล่อยปลา”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การทำบุญในประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยมอญจะเริ่มต้นวันที่เท่าไรของทุกปี (ความจำ)

ก. 12 เมษายน	ข. 13 เมษายน
ค. 14 เมษายน	ง. 15 เมษายน

2. การส่งสารรับแก่ผู้ใหญ่และญาติมิตรในระหว่างงานบุญนั้นชาวไทยมอญจะทำกันโดยปกติปีละกี่ครั้ง (ความจำ)

ก. 1 ครั้ง	ข. 2 ครั้ง
ค. 3 ครั้ง	ง. 4 ครั้ง

3. จงเรียงลำดับเหตุการณ์ต่อไปนี้ (ความเข้าใจ)
 1. คนมอญจะร่วมกันกว่นกะละแม ข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว ขนมจีนและข้าวแช่
 2. การทำบุญจะมีการส่งสารรับผู้ใหญ่และญาติเพื่อแสดงความเคารพ
 3. เป็งสงกรานต์เป็นเทศกาลที่สำคัญประจำปีของคนมอญ
 4. การแห่นางสงกรานต์ แห่น้ำหวาน แห่หางหงส์ ปล่อยปลา ทำบุญกลางบ้าน และสรงน้ำพระจัดในวันที่ 15 เมษายน

ก. 3 1 2 4	ข. 2 4 3 1
ค. 1 2 4 3	ง. 3 4 1 2

4. “บั้งจะห้ตะห้” ที่ชาวไทยมอญเรียกหมายถึงข้อใด (ความเข้าใจ)

ก. ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง	ข. ประเพณีแห่ปลาปล่อยปลา
ค. ประเพณีแห่หางหงส์	ง. ประเพณีสงกรานต์

5. การนำพลาสติกใกล้ตายไปปล่อยที่หนองน้ำของสามเณรนั้นตรงกับหลักธรรมข้อใดในศาสนา (สังเคราะห์)
- อริยสัง (ทุกข์, สมุทัย, นิโรธ, มรรค)
 - พรหมวิหาร (เมตตา, กรุณา, มุทิตา, อุเบกขา)
 - อิทธิบาท (ฉันทะ, วิริยะ, จิตตะ, วิมังสา)
 - เบญจขันธ์ (รูป, เวทนา, สัญญา, สังขาร, วิญญาณ)
6. “การที่สามเณรชะตาขาดนำพลาสติกใกล้ตายไปปล่อยในหนองน้ำทำให้สามเณรรูปนั้นไม่ได้รับอันตรายถึงแก่ความตาย” จากข้อความนี้ตรงกับสำนวนในข้อใด (วิเคราะห์)
- ธรรมะย่อมชนะอธรรม
 - เมตตาธรรมค้ำจุนโลก
 - ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว
 - ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน
7. ถ้าต้องการต่ออายุโดยการปล่อยปลาตามประเพณีของชาวมอญแต่ไม่มีปลาเราควรทำอย่างไร (สังเคราะห์)
- โทรศัพท์บอกเพื่อนสนิทให้ปล่อยปลาแทน
 - ทำบุญโดยปล่อยสัตว์อื่นแทน เช่น นก เต่า
 - กลับบ้านก่อนแล้วมาวันต่อไปที่มีปลาให้ปล่อย
 - ยกเลิกความตั้งใจ เพราะคนเราข่มมีเกิด แก่ เจ็บ ตายเป็นธรรมดาโลก
8. ถ้านักเรียนเห็นนกถูกยิงบาดเจ็บนักเรียนควรทำอย่างไร (นำไปใช้)
- ช่วยเหลือทันทีเท่าที่ทำได้
 - ปล่อยไปตามยถากรรม
 - ไปบอกเพื่อนให้มาช่วยแทนตน
 - รอนนกกตายสนิทแล้วนำไปประกอบอาหารที่บ้าน
9. ปัจจุบันการต่อชะตามีหลายวิธีข้อใดต่อไปนี้ไม่ถูกต้อง (สังเคราะห์)
- ภัศราต่อชะตาโดยการบริจาคโลงศพ
 - รัตนวดีไปวัดทำบุญเพื่อเสริมดวงชะตาของตน
 - อาทิตยานำสุนัขที่เลี้ยงไว้ไปปล่อยวัด
 - ชลวรรณลงไปนอนในโลงศพเพื่อต่อชะตาชีวิต

10. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดที่ได้จากเรื่องตำนานการแห่ปลาปล่อยปลา (วิเคราะห์)
- ก. ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว
 - ข. ธรรมย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม
 - ค. ถ้าดวงชะตาของเราควรไปปล่อยปลาเพื่อต่ออายุ
 - ง. การทำความดีเมื่อความดีให้ผลย่อมได้รับความสุข

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 7

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ

เรื่อง “ประเพณีการทำบุญออกพรรษา” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ประเพณีการทำบุญออกพรรษา

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 7 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 7 โดยอ่านเรื่อง ประเพณีการทำบุญออกพรรษา แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียน

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง ประเพณีการทำบุญออกพรรษา และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง ประเพณีการทำบุญออกพรรษา ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ

แบบฝึกที่ 7 เรื่อง “ประเพณีการทำบุญออกพรรษา”

ชาวเมืองสังกัสสนครเมื่อได้รู้ข่าวจากพระโมคคัลลานะว่า พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จกลับสู่มนุษยโลกในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ต่างปรียาปราโมทย์เตรียมรับเสด็จอย่างเอิกเกริกมโหฬารให้สมกับที่ต้องห่างเหินจากพระองค์มานานถึงสามเดือนตลอดเวลาสามเดือนของฤดูกาลเข้าพรรษาในพรรษาที่ 7 ที่พระองค์ได้เสด็จไปโปรดพุทธมารดา ณ คูสิทเทวโลกนั้น ชาวเมืองต่างรอคอยการเสด็จกลับมาของพระพุทธองค์อยู่ตลอดเวลาทุกคนปลื้มปิติที่ได้ด้วยการต้อนรับการเสด็จกลับของพระพุทธเจ้า มีความสุขที่ได้ประกอบกิจเป็นพุทธบูชาครั้งสำคัญนี้ ชาวมอญได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่เลื่อมใสในพุทธศาสนาเป็นอย่างมากจึงได้ร่วมใจกันจัดงานทำบุญออกพรรษาให้เหมือนชาวสังกัสสนครในครั้งนั้น

เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชาความยิ่งใหญ่ของงานบุญครั้งนี้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่างานเทศกาลซึ่งเป็นงานใหญ่ตอนต้นปี สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านมอญเริ่มคึกคักมีชีวิตชีวาเมื่อเทศกาลออกพรรษาใกล้เข้ามา ผู้ที่ไปทำมาหากินต่างถิ่นจะกลับบ้านตน ทุกคนจะเตรียมตัวทำกระยาสารท หมักแป้งทำขนมจีน ตกแต่งบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ ให้สวยงามสะอาด สะอาดกว่าปกติ ตามพระเจดีย์ที่สำคัญของวัดมีผ้าแดงห่มองค์เจดีย์แลสวยงามตัดกับองค์เจดีย์สีขาวหรือสีทอง การทำบุญออกพรรษาจะทำตั้งแต่วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 เป็นต้น ไปจนถึงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 จากนั้นจะมีการทำบุญเป็นพิเศษเป็นวัด ๆ ไปตามวัดที่สำคัญในท้องที่ในวันนั้นจะมีการทำบุญปิดทองไหว้พระเวียนกันไปวัดละวัน แล้วแต่ว่าในท้องที่นั้นจะมีวัดที่สำคัญมากน้อยเพียงใด ชาวบ้านจะจัดสำหรับอาหารไปถวายพระที่วัดสำหรับใหญ่ มีขนมจีนน้ำยา น้ำพริก กระยาสารท ถวาย

นอกจากจะจัดถวายพระแล้ว ชาวบ้านยังมีประเพณี “ส่งสารับ” โดยการจัดสารับไปให้แก่ผู้ใหญ่ที่ตนเคารพนับถือ เช่น พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ครูอาจารย์ หรือผู้อาวุโสในหมู่บ้าน

การทำบุญในวันขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ และ แรม 1 ค่ำ มีการทำบุญตักบาตรในตอนเช้าและเพล ส่วนในวันขึ้น 15 ค่ำ จะมีการทำบุญใหญ่เป็นพิเศษ คือมีการตักบาตรตอนเช้าและเมื่อฉันเช้าแล้วพระสงฆ์มอญทุกรูปจะไปร่วมทำพิธีออกพรรษา ณ วัดสำคัญในหมู่บ้าน ชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านจะจัดอาหารมากมายมาถวายพระที่วัดนั้น เช่น จ.นนทบุรี จัดที่วัดปรมัยยิกาวาส

เมื่อพระฉันภัตตาหารเพลเสร็จแล้วจะมีการแสดงพระธรรมเทศนา จากนั้นพระสงฆ์ทั้งหมดจะลงจากศาลาไปร่วมทำพิธีพระอุโบสถ ตอนนี้องเองที่เราจะได้เห็นภาพอันน่าประทับใจของพระสงฆ์จำนวนมากที่เดินเป็นแถวจากศาลาสู่พระอุโบสถ ชาวบ้านมากมายนั่งเป็นแถวอยู่สองข้างทาง ทุกคนประคองพานดอกไม้รูปเทียนถวายพระสงฆ์ที่เดินผ่านในวันพระขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ซึ่ง

เป็นวันออกพรรษานั้น หลังจากมีการทำบุญใส่บาตรทางน้ำในตอนเช้าแล้ว ชาวบ้านจะรีบจัดอาหารไปถวายพระที่วัดปรมย์ พระสงฆ์จากวัดต่าง ๆ ในท้องที่นั้นจะไปเพลที่ศาลาการเปรียญบนศาลาการเปรียญจะมีสำหรับอาหารคาวหวานถวายพระทุกองค์ที่ร่วมพิธี ชาวบ้านจากหมู่บ้านต่าง ๆ จะรับจัดสำรับมาบ้านละชุด สำหรับวัดนี้จะเป็นสำรับที่สวยงามทั้งเครื่องทองเหลือง ถ้วยชามลายครามหรือเครื่องแก้ว เมื่อนำสำรับเหล่านี้มาวางกลางศาลากลางจึงแลดูสวยงามมาก

เมื่อพระสงฆ์ฉันภัตตาหารเพลแล้วก็เดินลงจากศาลาการเปรียญถึงพระอุโบสถ โดยมีผู้เชิญพระบรมสารีริกธาตุซึ่งประดิษฐานอยู่ในหีบมุกที่สวยงาม ทั้งหมดนี้ได้รับพระราชทานมาจากในหลวงรัชกาลที่ 5 ชาวบ้านจะนั่งเรียงรายสองข้างทางจากศาลาการเปรียญถึงพระอุโบสถ ทุกคนมีรูปเทียนวางอยู่ในพานหรือถาดจำนวนมาก เมื่อพระท่านเดินผ่านมาต่างก็ถวายรูปเทียน เริ่มตั้งแต่ถวายพระบรมสารีริกธาตุ จนถึงพระสงฆ์ทั้งหมดด้วยความเคารพนอบน้อม

ขบวนพระสงฆ์ที่มีพระบรมสารีริกธาตุนำหน้าจากศาลาการเปรียญถึงพระอุโบสถเป็นภาพที่งดงามน่าเลื่อมใสศรัทธามาก พระสงฆ์ทั้งหมดจะไปร่วมพิธีปวารณาที่พระอุโบสถ ชาวบ้านก็พากันมาออกอยู่หน้าอุโบสถพร้อมกับทำพิธีขอสมาธิพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ในวันพระขึ้น 15 ค่ำ เดือน 1 หลังจากมีการทำบุญใส่บาตรพระทางน้ำแล้ว ชาวบ้านจากหมู่บ้านต่าง ๆ จะไปวัดปรมย์ฯ พร้อมกับนำสำรับคาวหวานไปถวายพระมอญจากวัดต่าง ๆ ในท้องที่นั้นที่มาร่วมทำพิธีวัดนี้ ทางวัดจะจัดศาลาการเปรียญไว้สำหรับทำพิธีเป็นพิเศษ จะอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุและพระไตรปิฎกภาษามอญที่รัชกาลที่ 5 พระราชทานมาให้วัดปรมย์ฯ ได้มีการอัญเชิญมาทางชลมารคจากพระบรมมหาราชวังด้วยกระบวนเรือพายพยุหยาตราชลมารคเป็นกระบวนใหญ่ และเมื่อถึงวัดปรมย์ฯ แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระไตรปิฎกนี้ขึ้นมาประดิษฐานที่ศาลาการเปรียญเพื่อการเฉลิมฉลองและบำเพ็ญกุศลในเทศกาลออกพรรษาเป็นประจำทุกปีตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

แบบฝึกหัดที่ 7 เรื่อง “ประเพณีการทำบุญออกพรรษา”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. “การทำบุญตักบาตรใหญ่ พระสงฆ์มอญทุกรูปจะไปร่วมทำพิธีออกพรรษา ณ วัดสำคัญในหมู่บ้านในแต่ละจังหวัด” พระสงฆ์มอญในจังหวัดนนทบุรีจะไปร่วมทำพิธีออกพรรษาที่วัดใด (ความจำ)

ก. วัดบางพิง	ข. วัดบางพูดใน
ค. วัดหงส์	ง. วัดปรมัยยิกาวาส

2. กษัตริย์พระองค์ใดที่พระราชทานพระไตรปิฎกภาษามอญมาประดิษฐานเพื่อเฉลิมฉลองและบำเพ็ญกุศลในเทศกาลออกพรรษา (ความจำ)

ก. รัชกาลที่ 2	ข. รัชกาลที่ 5
ค. รัชกาลที่ 6	ง. รัชกาลที่ 9

3. “การส่งสารับ” ของชาวไทยมอญหมายถึงข้อใด (ความเข้าใจ)

ก. การจัดสารับไปถวายพระที่วัด	ข. การจัดสารับไปให้ผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ
ค. การจัดสารับให้ทานแก่คนยากไร้	ง. การจัดสารับให้ผู้ที่มาทำบุญร่วมกัน

4. วันปวารณาหรือวันมหาปวารณาหมายถึงวันใด (ความเข้าใจ)

ก. วันสงกรานต์	ข. วันเข้าพรรษา
ค. วันออกพรรษา	ง. วันธรรมสวนะ

5. “.....สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านมอญเริ่มตึกคักมีชีวิตรุ่งเรืองเมื่อเทศกาลออกพรรษาใกล้เข้ามา ผู้ที่ไปทำมาหากินต่างถิ่นจะกลับบ้านตน ทุกคนเตรียมตัวทำกระยาสารท หมักแป้งทำขนมจิ้น ตกแต่งบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ ให้สวยงาม.....” ข้อความนี้แสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของชาวไทยมอญข้อใด (วิเคราะห์)

ก. กตัญญู	ข. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ค. มีเมตตากรุณา	ง. เสียสละเพื่อส่วนรวม

6. นักเรียนคิดว่า การกระทำในข้อใดหมายถึง การกตัญญูรู้คุณ (วิเคราะห์)
- ชาวบ้านนั่งเป็นแถวสองข้างทางถวายดอกไม้รูปเทียนแด่พระสงฆ์
 - ชาวบ้านทุกคนร่วมกันกวนกระยาสารทและหมักแป้งทำขนมจีน
 - ชาวบ้านช่วยกันตกแต่งบ้านเรือนและวัดวาอารามให้สวยงาม
 - ชาวบ้านจัดสำรับไปให้ผู้ใหญ่และครูบาอาจารย์
7. การที่ชาวมอญช่วยกันตกแต่งบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ รวมถึงพระเจดีย์ที่สำคัญให้สวยงาม การกระทำนี้เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องใด (วิเคราะห์)
- รักความสะอาด
 - การร่วมแรงร่วมใจ
 - ใจบุญใจกุศล
 - รักพวกพ้อง
8. นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรในการร่วมประเพณีการทำบุญออกพรรษา (นำไปใช้)
- วิ่งเล่นตามปกติเพราะยังเป็นเด็ก
 - ช่วยบิดามารดาจัดสำรับไปให้แก่ผู้ใหญ่นับถือ
 - ศึกษาวิธีทำกระยาสารทเพื่อนำไปทำบุญที่วัด
 - พิจารณาตนเองกับพระสงฆ์ผู้เป็นใหญ่ในพิธี
9. “ตอนนี้เองที่เราจะได้เห็นภาพอันน่าประทับใจ..... ชาวบ้านมากมายนั่งเป็นแถวอยู่สองข้างทาง ทุกคนประคองพานดอกไม้รูปเทียนถวายพระสงฆ์ที่เดินผ่าน....” จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกอย่างไร (สังเคราะห์)
- ชาวบ้านทุกคนต่างเลื่อมใสในศาสนา
 - ความภาคภูมิใจในความเป็นชาติของตน
 - ปลาบปลื้มใจกับความสำเร็จที่ร่วมแรงร่วมใจกัน
 - มีความสุขกับการทำบุญเพื่อให้ตนและครอบครัวไปเกิดบนสวรรค์
10. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดจากเรื่องประเพณีการทำบุญออกพรรษา (วิเคราะห์)
- ความสามัคคีของคนในชาติเป็นเรื่องสำคัญ
 - ถ้าคนในชาติเลื่อมใสในศาสนา ศาสนาจะเจริญรุ่งเรือง
 - ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณเป็นสิ่งที่ทุกคนควรกระทำ
 - เราควรทำบุญมาก ๆ เพื่อให้ผลบุญส่งให้เราไปเกิดใหม่ในชาติภาพที่ดี

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 8

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ
เรื่อง “มะตาด” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง มะตาด

กิจกรรมการฝึก

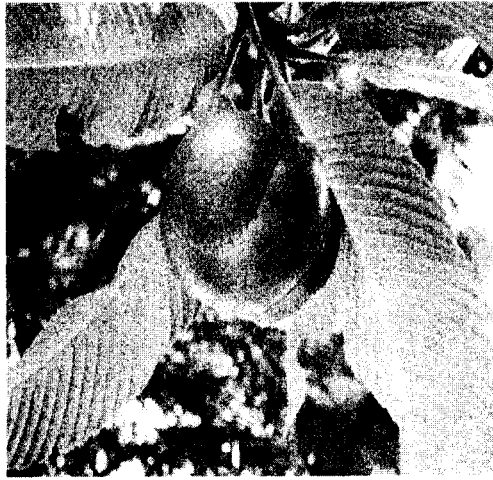
1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 8 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 8 โดยอ่านเรื่อง มะตาด แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง มะตาด และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง มะตาด ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

มะตาด

แบบฝึกการอ่านจับใจความ แบบฝึกที่ 8 เรื่อง “มะตาด”

มะตาดเป็นต้นไม้ที่นิยมปลูกในถิ่นที่มีชาวมอญอาศัยอยู่พบมากในตำบลบางพูด ตำบลบางวัด ตำบลบางตะไนย์และเกาะเกร็ด

มะตาดเป็นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีความสูงประมาณ 10-15 เมตร ลำต้นและกิ่งก้านเป็นสีน้ำตาล ออกใบตามกิ่ง มีสีเขียวเข้มเป็นใบเดี่ยว ออกสลับรูปไข่แกมรูปใบหอกหรือรูปไข่กลับ ใบกว้าง 7-12 เซนติเมตร ยาว 15-30 เซนติเมตร เส้นใบนูนเห็นขอบชัดเจน ขอบจักเป็นฟันเลื่อย ดอกเป็นดอกเดี่ยวสีขาว ปีหนึ่งออกผลครั้งเดียวประมาณเดือนพฤษภาคม

มะตาดมี 2 ชนิด คือ ชนิดข้าวเหนียว เนื้อนุ่มมีกากน้อย ผลมีสีเขียวจัดรสอร่อย และชนิดข้าวเจ้า เนื้อหยาบกระด้างมีเส้นกากมาก ผลสีชาวมเขียว มะตาดเริ่มผลัดใบราวเดือนเมษายน-พฤษภาคม เมื่อใบแก่ร่วงหมดแล้ว ใบอ่อนก็จะแตกขึ้นใหม่ประมาณเดือนมิถุนายน-กรกฎาคมก็เริ่มออกดอกผลเป็นตุ่มที่ยอด แล้วโตขึ้นเรื่อย ๆ ขนาดเท่าผลส้มเขียวหวาน กลีบดอกจะบานออก มีกลีบเลี้ยงของดอก 5 กลีบ รูปร่างคล้ายลิ้นสุนัข ภายในมีเกสรตัวผู้คล้ายเกสรดอกบัวล้อมรอบเกสรตัวเมียอยู่ตรงกลาง เมื่อละอองเกสรตัวผู้ผสมเกสรตัวเมียแล้ว กลีบดอกจะร่วงหลุดออกทำให้กลีบเลี้ยงห่อเข้ามาเจริญเติบโตเป็นผลเท่ากับกระท้อนห่อสีเขียวจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง

ผลของมะตาดมียางเป็นเมือก มีรสเปรี้ยวใช้ประกอบอาหาร ดั้นปลูกไว้อาศัยร่มเงาทำพื้นหรือประดับบ้านให้สวยงาม นอกจากนี้มะตาดยังเป็นยาระบาย เมือกของผลมะตาดมีคุณสมบัติในการเคลือบแผลในกระเพาะอาหารได้ดี

อาหารที่นิยมใช้มะตาดเป็นส่วนประกอบ คือ แกงคั่วผลมะตาดมีวิธีทำดังนี้คือ นำผลอ่อนมาล้างน้ำ สับรอบ ๆ ผล เมล็ดข้างในทิ้งไปละลายเครื่องแกงในน้ำเดือด ใส่ผลมะตาดที่สับไว้ใส่กึ่ง น้ำปลาชิมรสตามใจชอบ จะใส่กะทิหรือไม่ใส่ก็ได้ รับประทานกับเนื้อเค็มปิ้งหรือทอดจะอร่อยมาก

ปัจจุบันมะตาดมีจำนวนลดน้อยลงที่เห็นยังมีก็จะปลูกตามริมคูคลองใกล้น้ำ หรือวัด จึงจัดเป็นต้นไม้ชนิดหนึ่งที่ควรอนุรักษ์ให้อยู่คู่กับตำบลบางพูดของเราต่อไป

แบบฝึกหัดที่ 8 เรื่อง “มะตาด”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. มะตาดจะออกผลปีละ 1 ครั้งในเดือนใด (ความจำ)

ก. มีนาคม	ข. เมษายน
ค. พฤษภาคม	ง. มิถุนายน

2. ผลของมะตาดเมื่อโตเต็มที่จะมีขนาดเท่าใด (ความจำ)

ก. มะนาว	ข. ส้มเขียวหวาน
ค. ส้มโอ	ง. กระท้อนห่อ

3. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของมะตาด (ความเข้าใจ)

ก. เป็นร่มเงา	ข. ใช้ประกอบอาหาร
ค. แก้วปวดฟันรำมะนาด	ง. เป็นยาระบาย

4. อาหารคาวของชาวมอญนอกจากข้าวแช่แล้วคืออาหารในข้อใด (ความเข้าใจ)

ก. แกงมัสมั่น	ข. แกงคั่วผลมะตาด
ค. แกงเนื้อ	ง. แกงเขียวหวาน

5. รสชาติของมะตาดน่าจะเปรียบได้กับผลไม้ในข้อใด (วิเคราะห์)

ก. ลิ้นจี่	ข. ส้มเขียวหวาน
ค. มังคุด	ง. มะดัน

6. มะตาดนอกจากนำมาทำแกงคั่วได้อร่อยแล้ว ควรจะนำไปประกอบอาหารประเภทใดได้อีกจึงจะเหมาะสมกับรสชาติของมะตาด (วิเคราะห์)

ก. ยำมะตาด	ข. แกงจืดมะตาด
ค. แกงเขียวหวานมะตาด	ง. ผัดเผ็ดมะตาด

7. หากเราจะทำแกงคั่วมะตาดแต่ไม่มีมะตาดท่านคิดว่าควรใช้อะไรแทน (สังเคราะห์)
- ก. หน่อไม้
 - ข. ยอดมะพร้าว
 - ค. สับปะรด
 - ง. ขนุนอ่อน
8. ส่วนประกอบใดของต้นมะตาดที่คนนิยมนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุด (วิเคราะห์)
- ก. ลำต้น
 - ข. ผล
 - ค. กิ่งก้าน
 - ง. ดอก
9. ถ้าไม่มีการอนุรักษ์มะตาดไว้จะเกิดอะไรขึ้น (ประเมินค่า)
- ก. ลูกหลานจะไม่รู้จักมะตาด
 - ข. ชาวเมืองจะไม่มีมะตาดประกอบอาหาร
 - ค. มะตาดจะมีราคาแพงมากเพราะหายาก
 - ง. มะตาดจะสูญพันธุ์ไปในที่สุด
10. ถ้าเราอยากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มะตาดเราควรทำอย่างไรในฐานะเยาวชน (นำไปใช้)
- ก. ฝึกทำแกงมะตาด
 - ข. ปลูกมะตาดไว้บริเวณบ้าน
 - ค. เผยแพร่ประโยชน์ของมะตาดให้คนเห็นคุณค่า
 - ง. คัดแปลงอาหารโดยใช้มะตาดเป็นวัตถุดิบ

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 9

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ
 เรื่อง “การทำแข่งปลาทุ” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง การทำแข่งปลาทุ

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 9 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 9 โดยอ่านเรื่อง การทำแข่งปลาทุ แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้าย

เรื่องในกระดาษคำตอบ

4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิด
- เกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียน

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง การทำแข่งปลาทุ และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง การทำแข่งปลาทุ
 ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ แบบฝึกที่ 9 เรื่อง “การทำแข่งปลาทุ”

ภูมิปัญญาชาวบ้าน ถือเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับการสั่งสมการถ่ายทอดและพัฒนาจากประสบการณ์ความรู้ความสามารถจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองและธรรมชาติมาก่อนให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในแนวทางที่สอดคล้องกับธรรมชาติและวิถีชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้านตำบลบางพูด มีอยู่หลากหลาย เช่น อาชีพการสานแข่งปลาทุจากไม้ไผ่ ในปัจจุบันจะทำการเป็นวงกว้างในอำเภอปากเกร็ด หรืออาจเรียกว่าเป็นอาชีพเสริมเพราะหลายครัวเรือนจะทำการสานแข่งปลาทุหลังจากเสร็จสิ้นจากอาชีพหลักหรืองานประจำแล้ว เพราะการสานแข่งปลาทุนั้นทำได้ทุกเวลาเพราะใช้พื้นที่ไม่มากนักบางครั้งหลายครอบครัวจะมาทำร่วมกันนั่งคุยกัน แล้วต่างคนต่างสานแข่งของตนไปอย่างเพลิดเพลิน

การสานแข่งปลาทุนั้นจะเริ่มต้นจากการตัดไม้ไผ่จากจังหวัดนครนายก แล้วมัดไม้ไผ่ที่ตัดเป็นลูกบวบลอยมาตามน้ำ ลูกบวบลูกหนึ่งจะใช้ไม้ประมาณ 50 ลำ ความยาวของไม้ไผ่ 1 ลำจะยาวประมาณ 8-9 เมตรลำเล็ก ลำใหญ่ละกันราคาค้าขายสมัยนั้นอยู่ที่ลำละ 10 บาท – 25 บาท บางครอบครัวจะรับซื้อไม้ไผ่มาขายพร้อมกับรับซื้อแข่งที่สานแล้วจากชาวบ้านไปด้วย

อาชีพสานแข่งปลาทุนั้นถือเป็นวงจรอาชีพวงจรหนึ่ง เพราะทำให้เกิดอาชีพต่าง ๆ ตามมาตามวงจรต่อไปนี้ กล่าวคือ เริ่มจาก อาชีพตัดไม้ไผ่จากนครนายก มาถึงผู้รับซื้อไม้ไผ่แถววัดเชิงเลนนำมาขายให้ผู้รับซื้อเพื่อนำลูกบวบมาแบ่งขายให้ผู้ยัดอาชีพสานแข่งปลาทุ หลังจากนั้นผู้สานแข่งปลาทุจะนำแข่งปลาทุมาขายต่อให้กับผู้ผ่าลูกบวบไม้ไผ่ขาย และผู้ผ่าลูกบวบไม้ไผ่ขายก็จะขายแข่งที่รับซื้อไว้ นำไปขายต่อให้กับผู้รับซื้อไม้ไผ่จากนครนายก แล้วผู้รับซื้อไม้ไผ่จากนครนายกจะนำไปขายต่อให้กับแหล่งผลิตปลาทุนี้ เป็นอันครบวงจรอาชีพสานแข่งปลาทุ

แบบฝึกหัดที่ 9 เรื่อง “การทำแข่งปลาทุ”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ไม้ไผ่ที่นำมาใช้ในการสานแข่งปลาทุได้จากจังหวัดใด (ความจำ)

ก. นนทบุรี	ข. นครปฐม
ค. นครนายก	ง. กาญจนบุรี

2. คนในสมัยก่อนใช้วิธีใดลำเลียงไม้ไผ่มาขาย (ความจำ)

ก. มาทางเรือบรรทุก	ข. มาทางรถบรรทุก
ค. ใช้แรงงานสัตว์	ง. มัดแล้วลอยมาตามน้ำ

3. อาชีพสานแข่งปลาทุทำให้เกิดอาชีพอื่น ๆ ตามมายกเว้นข้อใด (ความเข้าใจ)

ก. อาชีพค้าไม้ไผ่	ข. อาชีพขายแข่งปลาทุ
ค. อาชีพปลูกไม้ไผ่	ง. อาชีพจับปลาทุ

4. การสานแข่งปลาทุ จัดอยู่ในศิลปะประเภทใด (ความเข้าใจ)

ก. ประติมากรรม	ข. หัตถกรรม
ค. สถาปัตยกรรม	ง. จิตรกรรม

5. วัสดุชนิดใดมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับไม้ไผ่ที่คนปัจจุบันสามารถนำมาใช้แทนเพื่อสานแข่งปลาทุได้ (สังเคราะห์)

ก. กระดาษแข็ง	ข. พลาสติกเส้น
ค. เชือก	ง. กาบกล้วย

6. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ในการสานแข่งปลาทุ (วิเคราะห์)

ก. มีรายได้เสริมจากงานประจำ	ข. ไม้รู้จะทำอะไรดี ดีกว่าอยู่เปล่า ๆ
ค. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพราะทำได้ทุกเวลา	ง. เกิดความอบอุ่นในครอบครัวเพราะได้พูดคุยกันมากขึ้น

7. เหตุผลในข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้คนในปัจจุบันเลิกประกอบอาชีพสานแข่งปลาทูขาย (วิเคราะห์)
- ปลาทูกำลังสูญพันธุ์
 - วิวัฒนาการก้าวหน้ามีการผลิตแข่งปลาทูสำเร็จรูปมากขึ้น
 - ไม้ไผ่มีราคาสูงขึ้นถ้านำไปทำอย่างอื่นจะได้กำไรมากกว่า
 - การสานแข่งปลาทูไม่สามารถประกอบเป็นอาชีพหลักได้
8. นักเรียนคิดว่าแข่งปลาทูไม้ไผ่สามารถนำไปใส่อาหารชนิดอื่นได้ยกเว้นข้อใด (นำไปใช้)
- ขนมจีบ
 - ชาลาเปา
 - สาหร่ายห่อ
 - ข้าวเกรียบปากหม้อ
9. พฤติกรรมของบุคคลในข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพการสานแข่งปลาทู (ประเมินค่า)
- น้องมายด์เห็นด้วยที่อาชีพสานแข่งปลาทูควรเลิกทำเพราะรายได้ก็น้อย
 - กรีน เรียนรู้การสานแข่งปลาทูเพื่อไม่ให้องค์ความรู้สูญสิ้น
 - แดงโมไม่เห็นด้วยที่จะใช้พลาสติกแทนไม้ไผ่เพราะอาจมีสารเคมีตกค้างทำลายสุขภาพ
 - กิฟฟ์ จัดแข่งขันการสานแข่งปลาทูเพื่อรักษาองค์ความรู้ที่สืบทอดมาตั้งแต่อดีตให้คงอยู่ต่อไป
10. ถ้าไม่มีผู้สืบทอดอาชีพสานแข่งปลาทูจะเกิดอะไรขึ้น (ประเมินค่า)
- องค์ความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านจะสูญสลาย
 - จะไม่มีแข่งปลาทูที่เกิดจากฝีมือคน
 - แข่งปลาทูไม้ไผ่รุ่นเก่าจะมีราคาแพงขึ้น
 - วงจรอาชีพจะระส่ำระสายเพราะขาดวงจรสำคัญไป 1 อย่าง

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบฝึกที่ 10

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ

เรื่อง “การลอยโต่งของชาวบางพูดในอดีต” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง การลอยโต่งของชาวบางพูดในอดีต

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบฝึกที่ 10 โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบฝึกที่ 10 โดยอ่านเรื่อง การลอยโต่งของชาวบางพูดในอดีต แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียนรู้

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง การลอยโต่งของชาวบางพูดในอดีต และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง การลอยโต่งของชาวบางพูดในอดีต ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
แบบฝึกที่ 10 เรื่อง “การลอยโตะของชาวบางพูดในอดีต”

เนื่องจากสภาพพื้นที่ทั่วไปของจังหวัดนนทบุรีมีแหล่งน้ำทั้งแม่น้ำ คูคลอง บ่อ หนอง บึงน้ำ ในท้องร่องสวน ในนาข้าวทำให้มีสัตว์น้ำจืดจำพวก กุ้ง หอย ปู ปลา และสัตว์อื่น ๆ จำนวนมากอาศัยอยู่

ชาวบางพูดในอดีตมีอาชีพที่ใช้ทำมาหากิน คือ การจับสัตว์น้ำเพราะอาชีพนี้ถือเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยให้ครอบครัวลดค่าใช้จ่ายในเรื่องอาหารการกินลงได้บ้าง และสามารถยึดเป็นอาชีพเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องสมาชิกในครัวเรือนได้

ในการจับสัตว์น้ำนั้น “การลอยโตะ” เป็นวิธีการจับปลาอีกวิธีหนึ่งของชาวบ้านที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาในภาคกลางตอนล่างจะพบมากในจังหวัดอยุธยา ปทุมธานี และนนทบุรี

ลักษณะการลอยโตะจะคล้ายกับวิธีการจับปลาที่เรียกว่า ลงมอ โดยชาวบ้านจะทำตาข่ายขนาดใหญ่ผูกกับสายเชือกแล้วถ่วงมอตาข่ายให้มีน้ำหนักแล้วหย่อนลงไปให้ใกล้กับผิวผิวน้ำคืนในแม่น้ำ การลอยโตะนั้นจะใช้เรือลำป็นขนาดใหญ่หรือเรือจ้างมีความยาว 4 เมตรขึ้นไป โดยใช้คน 2 คนนั่งที่หัวเรือและท้ายเรือแล้วปล่อยโตะลงน้ำให้ลำเรือลอยขวางสายน้ำก่อนแล้วจึงปล่อยให้ลอยไปตามน้ำ เมื่อเวลาปลามาติดตาข่ายปลาจะดึงตาข่ายผู้ที่จับสายเชือกจะรู้ได้ทันทีว่ามีปลาติดแล้ว ก็จะสาวโตะขึ้นเรือ ปลาก็จะติดโตะขึ้นมา ส่วนมากจะเป็นปลาขนาดใหญ่ เช่น ปลาสวาย ปลากระโทง ซึ่งบางตัวมีน้ำหนัก 50 กิโลกรัม – 100 กิโลกรัม ถ้าวันไหนจับได้วันนั้นก็จะได้เงินมากกว่าปกติ

ชาวบางพูดที่นิยมลอยโตะมักจะไปทำบริเวณสะพานนวพลวิ เนื่องจากจะมีปลาจำนวนมากลอยตามกระแสน้ำลงมาถึงบริเวณทำน้ำปากเกร็ด เพราะน้ำไม่เชี่ยวจนเกินไปแต่ถ้าเลยจากทำน้ำปากเกร็ดไปแล้วน้ำในแม่น้ำจะเชี่ยวมากไม่เหมาะกับการลอยโตะ

แบบฝึกหัดที่ 10 เรื่อง “การลอยโถ่งของชาวบางพูนในอดีต”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การลอยโถ่งจะใช้เรือชนิดใด (ความจำ)

ก. เรือสำเภา	ข. เรือสำปั้น
ค. เรือหางยาว	ง. เรือสองตอน

2. จังหวัดในข้อใดที่ไม่พบวิธีการลอยโถ่ง (ความจำ)

ก. อโยธยา	ข. ปทุมธานี
ค. นนทบุรี	ง. จันทบุรี

3. จงเรียงลำดับขั้นตอนวิธีในการลอยโถ่ง (ความเข้าใจ)

1. ล่องเรือลอยขวางแม่น้ำ ปลอยโถ่งลอยไปตามน้ำ	
2. ผูกสายเชือกกับตาข่ายถ่วงมุมตาข่ายให้มีน้ำหนัก	
3. ส่าวโถ่งขึ้นเรือเมื่อปลามาติด	
4. หย่อนตาข่ายให้ใกล้กับผิวหน้าดินในแม่น้ำ	
ก. 1 2 4 3	ข. 2 1 4 3
ค. 1 4 2 3	ง. 1 2 3 4

4. การลอยโถ่งจัดอยู่ในอาชีพใดของคนไทย (ความเข้าใจ)

ก. กสิกรรม	ข. อุตสาหกรรม
ค. การประมง	ง. หัตถกรรม

5. เพราะเหตุใดชาวบ้านจึงใช้วิธีลอยโถ่งมากกว่าวิธีอื่น (วิเคราะห์)

ก. การลอยโถ่งใช้กับปลาขนาดใหญ่นำไปขายได้ราคาดี
ข. การลอยโถ่งจะได้ปลามากมายหลายขนาดเพราะตาข่ายมีขนาดใหญ่
ค. การลอยโถ่งเหมาะกับการจับปลาในน้ำลึก
ง. การลอยโถ่งถือเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านที่ใช้เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

**แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน**

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ
เรื่อง “เมืองทองธานีที่บางพูด” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง เมืองทองธานีที่บางพูด

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน โดยอ่านเรื่อง เมืองทองธานีที่บางพูด แล้วตอบคำถามแบบฝึกทำเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียน

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง เมืองทองธานีที่บางพูด และแบบฝึกทำเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง เมืองทองธานีที่บางพูด ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน เรื่อง “เมืองทองธานีที่บางพูด”

“เมืองทองธานี” นับได้ว่าเป็นสถานที่ที่เจ็ดหน้าซุตาของชาวบางพูด เพราะเป็นเสมือนห้องรับแขกอันกว้างใหญ่ไพศาลที่พร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทันสมัยอย่างครบครันพร้อมที่จะต้อนรับผู้มาเยือนได้อย่างไม้อายใครสมกับที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น “โลกแห่งพื้นที่” และเป็น “เมืองแห่งทอง”

ถ้าวัดถึง “อิมแพ็คเมืองทองธานี” น้อยคนนักที่จะไม่รู้จัก เพราะเป็นสถานที่ที่ได้รับความเชื่อถือให้ใช้เป็นสถานที่จัดงานสำคัญต่าง ๆ มากมาย ทั้งงานนานาชาติที่มีขนาดใหญ่และงานสำคัญในประเทศ เช่น การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปีของในหลวงซึ่งจัดได้ยิ่งใหญ่สมพระเกียรติของพระองค์

ปัจจุบันอิมแพ็คเมืองทองธานีมีพื้นที่สำหรับจัดแสดง 5 ส่วน ได้แก่ 1. อิมแพ็คอารีน่า ใช้สำหรับงานแสดงที่ต้องการเวที เช่น คอนเสิร์ตต่าง ๆ และยังสามารถใช้เป็นสนามกีฬาในร่มได้ด้วยจุคนได้ถึง 12,000 ที่นั่ง 2. อิมแพ็คเอ็กซ์พ็อน เซ็นเตอร์ เป็นฮอลล์แสดงสินค้า 8 ฮอลล์ 3. อิมแพ็คคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ฮอลล์แสดงสินค้า 9 และ 10 รวมห้องประชุมใหญ่จุ 2,000 ที่นั่ง 4. เดอะชาเลนเจอร์ อาคารขนาดใหญ่สร้างแบบไม่มีเสากลางอาคารใหญ่ที่สุดในโลก แบ่งเป็น 3 ฮอลล์พื้นที่รวม 60,000 ตารางเมตร 5. ชันเดอร์โดมใช้สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬาในร่มและคอนเสิร์ต ส่วนเอกทีฟสแควร์เป็นลานจอดรถสามารถจอดรถได้ถึง 17,292 คัน และที่จัดสำรองอีก 6,558 คัน การคมนาคมสะดวกสบาย มีทางด่วนผ่านจึงใช้เวลาเดินทางไม่นานและในอนาคตจะมีรถไฟฟ้าใต้ดินสถานีเมืองทองธานีเพิ่มอีกหนึ่งทางเลือก

นอกจากจัดแสดงสินค้าแล้วอิมแพ็คเมืองทองธานียังใช้เป็นสถานที่ประกวดนางสาวไทยจัดงานวันเด็ก จัดเป็นสถานที่สอบคัดเลือกเข้าโรงเรียน มหาวิทยาลัยและส่วนราชการ บริเวณโดยรอบยังเป็นที่ตั้งของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม หมู่บ้านจัดสรร วัดผาสุกมณีจักร และโรงเรียนรวมถึงมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ คือ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เมืองทองธานีจึงเป็นเสมือนศูนย์รวมของบุคคลทุกชนชั้น เป็นแหล่งพักผ่อน แหล่งทำมาากินตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของบุคคลทั่วไป มีอาคารบ้านเรือน สถานที่ราชการ วัดวาอารามรอบคูเมือง และสถาบันการศึกษาที่สำคัญของประเทศ จึงเหมาะสมแล้วกับประโยคที่ว่า “เมืองทองธานี โลกแห่งพื้นที่และเมืองแห่งทอง”

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง “เมืองทองธานีที่บางพูด”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. สถานที่ใดใน “อิมแพ็คเมืองทองธานี” ที่ต่างจากพวก (ความจำ)

ก. แอวกทีฟ สแควร์	ข. อิมแพ็ค เอ็กซิบิชั่น เซ็นเตอร์
ค. อิมแพ็ค คอนเวนชัน เซ็นเตอร์	ง. เดอะ ชาเลนเจอร์

2. อาคารใดที่คิดว่าใหญ่ที่สุดในโลก (ความจำ)

ก. ชั้นเคอร์โคม	ข. เดอะชาเลนเจอร์
ค. อิมแพ็ค เอ็กซิบิชั่น เซ็นเตอร์	ง. อิมแพ็ค คอนเวนชัน เซ็นเตอร์

3. ข้อใดคือแนวคิดจากเรื่องเมืองทองธานีที่บางพูด (ความเข้าใจ)
 - ก. จุดศูนย์กลางของความทันสมัย
 - ข. แหล่งนัดพบของคนทุกระดับชั้น
 - ค. สถานที่กว้างใหญ่เหมาะกับคอนเสิร์ตระดับโลกประเทศ
 - ง. สถานที่กว้างใหญ่เหมาะกับคนส่วนมาก ใช้จัดกิจกรรมได้หลากหลาย

4. ถ้านักเรียนต้องการจัดนิทรรศการที่เมืองทองธานีนักเรียนควรเลือกจัดนิทรรศการแบบใด (นำไปใช้)

ก. นิทรรศการระดับท้องถิ่น	ข. นิทรรศการระดับจังหวัด
ค. นิทรรศการระดับเขต	ง. นิทรรศการระดับชาติ

5. ความหมายของ “เมืองทองธานี” ตรงกับชื่อของจังหวัดใดต่อไปนี้ (สังเคราะห์)

ก. อ่างทอง	ข. นครสวรรค์
ค. กำแพงเพชร	ง. กาญจนบุรี

6. “เมืองทองธานี นับได้ว่าเป็นสถานที่ที่เซ็ดหน้าชุดตาของชาวบางพูด เพราะเป็นเสมือนห้องรับแขกอันกว้างใหญ่ไพศาลที่พร้อมไปด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทันสมัยอย่างครบครันพร้อมที่จะต้อนรับผู้มาเยือนได้อย่างไม่อายใคร...” ผู้กล่าวข้อความนี้กล่าวด้วยความรู้สึกเช่นไร (วิเคราะห์)
ก. ภูมิใจ	ข. ประชด
ค. ทรนง	ง. ซื่นใจ
7. ข้อใดไม่จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ในเมืองทองธานี (ความเข้าใจ)
ก. วัด	ข. โรงเรียน
ค. หมู่บ้านจัดสรร	ง. สถานที่ราชการ
8. ข้อใดไม่จัดอยู่ใน “โลกแห่งพื้นที่” ที่เมืองทองธานี (วิเคราะห์)
-	
--
ก. มีอาคารขนาดใหญ่ที่สุดในโลก
ข. อาคารจัดคอนเสิร์ตจุคนได้ 12,000 ที่นั่ง
ค. มีโรงเรียนขนาดใหญ่หลายโรงเรียน
ง. ลานจอดรถสามารถจอดรถได้ถึง 17,292 คัน
9. นักเรียนคิดว่าการแสดงใดข้อใดไม่เหมาะที่จะจัดในเมืองทองธานี (วิเคราะห์)
ก. โชว์สุนัข	ข. โชว์ปลาโลมา
ค. โชว์กายกรรม	ง. โชว์มายากล
10. ถ้าไม่มีการจัดงานอย่างต่อเนื่องจะเกิดอะไรขึ้นกับเมืองทองธานี
-	
--
ก. รถจะไม่ติด
ข. พ่อค้าแม่ค้าขาดรายได้
ค. อากาศจะบริสุทธิ์เพราะมลพิษน้อยลง
ง. ชื่อของเมืองทองธานีจะค่อย ๆ หายไปจนไม่เป็นที่รู้จักเหมือนปัจจุบัน

**แบบฝึกการอ่านจับใจความ
โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน**

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ
เรื่อง “สุนทรภู่กับบางพูด” ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

เนื้อหา

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง สุนทรภู่กับบางพูด

กิจกรรมการฝึก

1. ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของการฝึกและวิธีฝึก
2. เริ่มฝึกแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน โดยผู้สอนแจกกระดาษคำตอบให้ผู้เรียน
3. ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน โดยอ่านเรื่อง สุนทรภู่กับบางพูด แล้วตอบคำถามแบบฝึกท้ายเรื่องในกระดาษคำตอบ
4. ผู้สอนเก็บกระดาษคำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ผู้สอนอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการตอบที่ถูกต้อง

สื่อการเรียน

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เรื่อง สุนทรภู่กับบางพูด และแบบฝึกท้ายเรื่อง
2. กระดาษคำตอบ

การวัดผลและประเมินผล

อ่านและตอบคำถามจากแบบฝึกการอ่านจับใจความ เรื่อง สุนทรภู่กับบางพูด ได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 60

แบบฝึกการอ่านจับใจความ
แบบฝึกทดสอบก่อน-หลังเรียน
เรื่อง “สุนทรภู่กับบางพูด”

ท่านสุนทรภู่ถึงแม้จะไม่ใช่ชาวนนทบุรีแต่ท่านก็มีความผูกพันกับเมืองนนทบุรีอยู่ค่อนข้างมากเพราะสุนทรภู่มีภรรยาเป็นชาวจังหวัดนนทบุรีถึงสองคน ได้แก่ แม่นิมสาวชาวสวนในย่านบางกรวยมีบุตรชายหนึ่งคนชื่อ ตาบ ต่อมาแม่นิมเสียชีวิตสุนทรภู่อิงได้แม่ม่วงสาวบางใหญ่เป็นภรรยาอีกคนมีบุตรชายอีกหนึ่งคนชื่อ นิล แต่ภายหลังมีเหตุให้แยกทางกัน

ด้วยเหตุนี้สุนทรภู่อิงมีความผูกพันกับจังหวัดนนทบุรีอย่างมากดังจะเห็นได้จากหลักฐานที่ท่านสุนทรภู่แต่งนิราศต่าง ๆ ไว้ เช่น นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง นิราศวัดเจ้าฟ้า นิราศสุพรรณ ฯลฯ ท่านสุนทรภู่อิงกล่าวถึงสถานที่ต่าง ๆ ในเมืองนนทบุรีไว้ค่อนข้างมาก เริ่มจากตลาดแก้ว ตลาดขวัญ ปากเกร็ด จนมาถึงบางพูด

ตำบลบางพูดจะมีคลองบางพูดและวัดตั้งใกล้กันถึง 3 วัด ได้แก่ วัดบางพูดใน วัดบางพูดนอก และวัดกู่ ซึ่งเมื่อท่านเดินทางผ่านมาได้ให้คิดข้อคิดไว้อย่างน่าฟังดังนี้

“ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์ แม่น้พูดชั่วตัวตายทำลายมิตร	มีคนรักรสดีอวยร่อยจิต จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา”
	(นิราศภูเขาทอง)

“ถึงหาดขวางบางพูดเขาพูดกัน พิศผืนใจจงนอยู่คนเดียว เป็นพูดชื่อถาผีภูติปีศาจหลอก	ใครช่วยบอกภูติผีมานี่ประเดี๋ยว”
	(นิราศพระบาท)

“ถึงบางพูดพูดมากคนปากมด ที่พูดน้อยค่อยประคั้นลิ้นลูกคาง	มีแต่ปดเป็นอันมากเขาถากถาง เหมือนหญิงช่างฉ้อเถาะปะเหลาะชาย”
	(นิราศวัดเจ้าฟ้า)

บางพูดแต่เดิมคงจะเป็นชุมชนที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งจากการสอบถามผู้สูงอายุที่มีบ้านอยู่ริมคลองบางพูดได้เล่าให้ฟังว่า เมื่อ 30 กว่าปีก่อนนี้ คลองนี้จะใหญ่มากถือเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ เพราะเป็นเส้นทางติดต่อไปยังกรุงเทพฯ ของเรือสินค้าขนาดเล็กถึงกลางเนื่องจากถ้าเดินทางไปตามแม่น้ำก็จะต้องฝ่ากระแสน้ำที่แรง ทำให้เดินทางไปได้ช้า ถ้าเป็นเรือพายหรือเรือแจวก็จะเลี้ยวมาใช้คลองบางพูดออกไปบรรจบคลองเปรมประชากรที่บริเวณหลักสี่แล้วล่องลงไปทางใต้ผ่านลาดยาว บางซื่อ จนไปถึงคลองผดุงกรุงเกษมซึ่งเป็นแหล่งค้าขายที่สำคัญในอดีต

ทุกวันนี้ที่คลองบางพูดยังมีวัดชื่อเดียวกับคลองถึง 2 วัดด้วยกัน ได้แก่ วัดบางพูดในและวัดบางพูดนอก ส่วนสภาพคลองในปัจจุบันเหลือเพียงคลองเล็ก ๆ แคบ ๆ บางตอนถูกถมจนหมดสภาพไปแล้ว

แบบฝึกหัดทดสอบก่อน-หลังเรียน
เรื่อง “สุนทรภู่กับบางพุด”

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับบนตัวอักษรที่เป็นข้อถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. นิราศเรื่องใดต่อไปนี้ไม่ใช่ของท่านสุนทรภู่ (ความจำ)

ก. นิราศพระบาท	ข. นิราศภูเขาทอง
ค. นิราศลอนดอน	ง. นิราศวัดเจ้าฟ้า

2. วัดในข้อใดไม่ได้อยู่ในตำบลบางพุด (ความจำ)

ก. วัดปรมัยยิกาวาส	ข. วัดบางพุดใน
ค. วัดบางพุดนอก	ง. วัดกุฎี

3. ข้อใดไม่ใช่ข้อคิดที่ได้จากเรื่องสุนทรภู่กับบางพุด (ความเข้าใจ)

ก. พุดจาดีจะมีแต่คนรัก	ข. เรื่องที่ไม่รู้ไม่ควรจะพุด
ค. พุดไม่ควรถ้าทำให้มีตราบาปคลอนแคลน	ง. พุดดีเป็นศรีแก่ปาก พุดมากปากจะมีสี

4. ถ้านักเรียนจำเป็นต้องปฏิเสธข้อเสนอของกลุ่มสนทนาโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟังนักเรียนควรใช้การพุดตามลักษณะในข้อใด (สังเคราะห์)

ก. ชัดด้วยวาจา แต่ลีลานิ่ม	ข. น้ำขุ่นอยู่ใน น้ำใสอยู่นอก
ค. บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น	ง. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย

5. “ถ้าความเห็นไม่ตรงกันและนักเรียนมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะโต้แย้ง” ถ้าคิดแบบนี้แสดงว่าเราถือหลักในข้อใด (ประเมินค่า)

ก. ชั่วคืออยู่ที่ปาก	ข. พุดแต่ดีใช้ดีแต่พุด
ค. ปลาหมอตายเพราะปาก	ง. พุดไปสองไฟเบียด นิ่งเสียคำสิ่งทอง

“ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักรสถ้อยขอร่อยจิต
 แม้นพุดชั่วตัวตายทำลายมิตร จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพุดจา”

6. จากบทประพันธ์ข้างต้นนักเรียนสามารถนำกลอนบทนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้านใด (นำไปใช้)
ก. การพุดจา	ข. การวางตัว
ค. การรู้จักกาลเทศะ	ง. การดูถูกคน
7. ตำนวนใดต่อไปนี้มี ความหมายใกล้เคียงกับบทประพันธ์ในข้อ 6 (สังเคราะห์)
- น้ำท่วมปาก
 - กลืนไม่เข้าคายไม่ออก
 - บัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น
 - อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
8. ข้อใดเป็นการแสดงว่าผู้พูดใช้ภาษาได้ถูกต้องที่สุด (วิเคราะห์)
- วันนี้แม่แกงส้มปลาช่อน
 - คุณทำสิ่งนั้นฉันเห็นควรด้วย
 - ชลันดาปีสสาวะรดที่นอนอีกแล้ว
 - สุนัขกำลังรับประทานอาหาร
9. ถ้านักเรียนต้องการจะพูดโน้มน้าวใจผู้อื่นนักเรียนควรใช้น้ำเสียงแบบใด (วิเคราะห์)
ก. เสียงกร้าว	ข. เสียงวิงวอน
ค. เสียงข่มขู่	ง. เสียงมีอำนาจ
10. “ปกติผมดื่ม 2 เวลา คือ เวลาฝนตกและเวลาฝนไม่ตกแต่เดี๋ยวนี้ผมดื่มเวลาเดียวคือเวลาตื่น”
 คำพูดดังกล่าวแสดงว่าผู้พูดเป็นคนอย่างไร (วิเคราะห์)
ก. ชอบเล่นลิ้น	ข. ชอบกวนโทสะ
ค. มีอารมณ์ขัน	ง. พุดก่อนคิด

เฉลย

1	1. ก	2. ก	3. ก	4. ก	5. ง
	6. ก	7. ง	8. ก	9. ง	10. ก
2	1. ข	2. ง	3. ก	4. ก	5. ข
	6. ง	7. ข	8. ง	9. ก	10. ก
3	1. ก	2. ก	3. ก	4. ง	5. ข
	6. ข	7. ก	8. ก	9. ข	10. ก
4	1. ข	2. ก	3. ก	4. ง	5. ก
	6. ข	7. ก	8. ก	9. ข	10. ก
5	1. ข	2. ก	3. ข	4. ก	5. ง
	6. ง	7. ข	8. ก	9. ก	10. ก
6	1. ข	2. ข	3. ก	4. ง	5. ข
	6. ก	7. ก	8. ก	9. ก	10. ก
7	1. ง	2. ข	3. ข	4. ก	5. ง
	6. ง	7. ข	8. ข	9. ก	10. ง
8	1. ก	2. ง	3. ก	4. ข	5. ง
	6. ก	7. ก	8. ข	9. ง	10. ก
9	1. ก	2. ง	3. ง	4. ข	5. ข
	6. ข	7. ก	8. ง	9. ก	10. ก
10	1. ข	2. ง	3. ข	4. ก	5. ก
	6. ก	7. ก	8. ก	9. ก	10. ก

แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

สุนทรภู่กับบางพูน

1. ค	2. ก	3. ข	4. ค	5. ง
6. ก	7. ง	8. ค	9. ข	10. ค

เมืองทองธานี

1. ก	2. ข	3. ง	4. ง	5. ง
6. ก	7. ค	8. ค	9. ข	10. ง

ภาคผนวก ง

รายละเอียดผลคะแนนของนักเรียน

ตารางที่ 1 ผลคะแนนของนักเรียนในการใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน
 ตำบลบางพูดเป็นสื่อในการสอนการอ่าน

นักเรียน คนที่	คะแนน แบบฝึก ที่ 1	คะแนน แบบฝึก ที่ 2	คะแนน แบบฝึก ที่ 3	คะแนน แบบฝึก ที่ 4	คะแนน แบบฝึก ที่ 5	คะแนน แบบฝึก ที่ 6	คะแนน แบบฝึก ที่ 7	คะแนน แบบฝึก ที่ 8	คะแนน แบบฝึก ที่ 9	คะแนน แบบฝึก ที่ 10
1	7	7	7	7	7	6	7	7	7	6
2	7	6	7	7	6	6	6	7	7	6
3	7	6	7	7	6	7	6	6	6	7
4	7	6	7	6	6	7	7	6	7	7
5	8	7	7	7	6	7	7	6	7	6
6	6	5	7	6	7	6	7	6	7	7
7	6	5	7	6	7	6	7	5	6	6
8	6	7	7	6	6	6	7	6	6	6
9	7	6	7	6	6	7	5	6	5	6
10	7	7	7	5	6	6	7	6	6	6
11	7	6	7	6	6	7	7	6	7	7
12	6	5	7	6	7	6	7	6	7	7
13	8	7	7	7	6	7	7	6	7	6
14	7	6	7	7	6	6	6	7	7	6
15	6	7	7	6	6	6	7	6	6	6
16	7	7	7	7	7	6	7	7	7	6
17	7	6	7	7	6	7	6	6	6	7
18	7	6	7	6	6	7	5	6	5	6
19	7	7	7	5	6	6	7	6	6	6
20	6	5	7	6	7	6	7	5	6	6
21	7	6	7	7	6	7	6	6	6	7
22	7	7	7	7	7	6	7	7	7	6
23	7	6	7	7	6	6	6	7	7	6
24	6	5	7	6	7	6	7	6	7	7
25	6	7	7	6	6	6	7	6	6	6
26	8	7	7	7	6	7	7	6	7	6
27	6	5	7	6	7	6	7	5	6	6
28	7	6	7	6	6	7	7	6	7	7
29	7	6	7	6	6	7	5	6	5	6
30	7	7	7	5	6	6	7	6	6	6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

นักเรียน คนที่	คะแนน แบบฝึก ที่ 1	คะแนน แบบฝึก ที่ 2	คะแนน แบบฝึก ที่ 3	คะแนน แบบฝึก ที่ 4	คะแนน แบบฝึก ที่ 5	คะแนน แบบฝึก ที่ 6	คะแนน แบบฝึก ที่ 7	คะแนน แบบฝึก ที่ 8	คะแนน แบบฝึก ที่ 9	คะแนน แบบฝึก ที่ 10
คะแนน เฉลี่ย	6.8	6.2	7.0	6.3	6.3	6.4	6.6	6.1	6.4	6.3
คะแนน เฉลี่ย ร้อยละ	68	62	70	63	63	64	66	61	64	63

ตารางที่ 2 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 1

แบบฝึกที่ 1 ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	27	90.00
2	24	80.00
3	27	90.00
4	15	50.00
5	18	60.00
6	21	70.00
7	15	50.00
8	24	80.00
9	18	60.00
10	21	70.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		70.00

ตารางที่ 3 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 2

แบบฝึกที่ 2 ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	24	80.00
2	18	60.00
3	18	60.00
4	18	60.00
5	18	60.00
6	24	80.00
7	18	60.00
8	18	60.00
9	21	70.00
10	15	50.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		64.00

ตารางที่ 4 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 3

แบบฝึกที่ 3 ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	30	100.0
2	21	70.00
3	18	60.00
4	21	70.00
5	21	70.00
6	18	60.00
7	18	60.00
8	21	70.00
9	18	60.00
10	24	80.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		70.00

ตารางที่ 5 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 4

แบบฝึกที่ 4 ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	21	70.00
2	21	70.00
3	18	60.00
4	18	60.00
5	18	60.00
6	21	70.00
7	21	70.00
8	18	60.00
9	18	60.00
10	18	60.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		64.00

ตารางที่ 6 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 5

แบบฝึกที่ 1 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	21	70.00
2	18	60.00
3	18	60.00
4	21	70.00
5	15	50.00
6	21	70.00
7	21	70.00
8	18	60.00
9	21	70.00
10	18	60.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		64.00

ตารางที่ 7 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 6

แบบฝึกที่ 6 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	21	70.00
2	21	70.00
3	15	50.00
4	18	60.00
5	15	50.00
6	21	70.00
7	21	70.00
8	21	70.00
9	18	60.00
10	21	70.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		64.00

ตารางที่ 8 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 7

แบบฝึกที่ 7 ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	27	9
2	24	8
3	21	7
4	18	6
5	18	6
6	18	6
7	15	5
8	21	7
9	18	6
10	18	6
รวมเฉลี่ยร้อยละ		66

ตารางที่ 9 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 8

แบบฝึกที่ 8 ข้อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	21	70.00
2	18	60.00
3	21	70.00
4	21	70.00
5	21	70.00
6	18	60.00
7	15	50.00
8	18	60.00
9	15	50.00
10	15	50.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		61.00

ตารางที่ 10 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 9

แบบฝึกที่ 9 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	24	80.00
2	18	60.00
3	21	70.00
4	18	60.00
5	18	60.00
6	18	60.00
7	21	70.00
8	21	70.00
9	15	50.00
10	18	60.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		64.00

ตารางที่ 11 ผลการทดลองใช้แบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบางพูด
เป็นสื่อในการสอนการอ่าน แบบฝึกที่ 10

แบบฝึกที่ 10 ชื่อ	จำนวนคนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1	21	70.00
2	18	60.00
3	21	70.00
4	15	50.00
5	18	60.00
6	24	80.00
7	21	70.00
8	21	70.00
9	15	50.00
10	18	60.00
รวมเฉลี่ยร้อยละ		64.00

ภาคผนวก จ
ผลการทดสอบค่าที

T-Test**Paired Samples Statistics**

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	POST	23.2000	10	1.03280	.32660
	PRE	17.1000	10	2.07900	.65744

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	POST & PRE	10	.766	.010

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	POST - PRE	6.1000	1.44914	.45826	5.0633	7.1367	13.311	9	.000

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวปิยธิดา นirkัษ
วัน เดือน ปี	25 มกราคม 2512
สถานที่เกิด	จังหวัดนนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 100/210 หมู่ที่ 8 ตำบลบางพูด อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11120
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2534 ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) วิทยาลัยครูสวนดุสิต
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอัมพรไพศาล จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	พ.ศ. 2534 – 2552 ครูผู้สอน โรงเรียนอัมพรไพศาล พ.ศ. 2544 ครูดีเด่นโรงเรียนอัมพรไพศาล